

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE

MASARYKŮV ÚSTAV VYŠŠÍCH STUDIÍ

BAKALÁŘSKÁ PRÁCE

**Porovnání ochranných prvků bankovek vydávaných
ČNB a Bank of Korea**

**Comparison of Security Features of Banknotes Issued
by the CNB and Bank of Korea**

2023

Natálie Kalašová

Studijní program: Ekonomika a management

Vedoucí práce: Mgr. František Hřebík, Ph.D.

I. OSOBNÍ A STUDIJNÍ ÚDAJE

Příjmení: **Kalašová** Jméno: **Natálie** Osobní číslo: **490682**
Fakulta/ústav: **Masarykův ústav vyšších studií**
Zadávající katedra/ústav: **Institut ekonomických studií**
Studijní program: **Ekonomika a management**

II. ÚDAJE K BAKALÁŘSKÉ PRÁCI

Název bakalářské práce:

Porovnání ochranných prvků bankovek vydávaných ČNB a Bank of Korea

Název bakalářské práce anglicky:

Comparison of Security Features of Banknotes Issued by the CNB and the Bank of Korea

Pokyny pro vypracování:

Cílem práce je porovnat ochranné prvky bankovek vydávaných ČNB a BOK.
Teoretická část: 1. Peníze 2. Funkce centrální banky 3. Česká národní banka a Centrální banka Korea
Praktická část: 4. Ochranné prvky bankovek české koruny 5. Ochranné prvky bankovek korejské měny 6. Závěr

Seznam doporučené literatury:

Revenda, Zbyněk. Centrální bankovníctví. 3. aktualizované vydání. Praha: Management Press, 2011. ISBN 978-80-7261-230-7.
Revenda, Zbyněk. Peněžní ekonomie a bankovníctví. 5. aktualizované vydání. Praha: Management Press, 2012. ISBN 978-80-7261-240-6.
Česká Národní Banka [online]. Praha, 2021 [cit. 2021-11-17]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/>
Bank of Korea [online], 2022 [cit. 2022-11-17]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/main.do>

Jméno a pracoviště vedoucí(ho) bakalářské práce:

Mgr. František Hřebík, Ph.D. Masarykův ústav vyšších studií ČVUT v Praze

Jméno a pracoviště druhé(ho) vedoucí(ho) nebo konzultanta(ky) bakalářské práce:

_____

Datum zadání bakalářské práce: **09.12.2022**

Termín odevzdání bakalářské práce: **17.08.2023**

Platnost zadání bakalářské práce: _____

Mgr. František Hřebík, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) práce

Mgr. František Hřebík, Ph.D.
podpis vedoucí(ho) ústavu/katedry

prof. PhDr. Vladimíra Dvořáková, CSc.
podpis děkana(ky)

III. PŘEVZETÍ ZADÁNÍ

Studentka bere na vědomí, že je povinna vypracovat bakalářskou práci samostatně, bez cizí pomoci, s výjimkou poskytnutých konzultací.
Seznam použité literatury, jiných pramenů a jmen konzultantů je třeba uvést v bakalářské práci.

_____
Datum převzetí zadání

_____
Podpis studentky

KALAŠOVÁ, NATÁLIE. Porovnání ochranných prvků bankovek vydávaných ČNB a Bank of Korea. Praha: ČVUT 2023. Bakalářská práce. České vysoké učení technické v Praze, Masarykův ústav vyšších studií.

**MASARYKŮV ÚSTAV
VYŠŠÍCH STUDIÍ
ČVUT V PRAZE**

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem svou bakalářskou práci vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že jsem všechny použité zdroje správně a úplně citovala a uvádím je v přiloženém seznamu použité literatury.

Nemám závažný důvod proti zpřístupňování této závěrečné práce v souladu se zákonem č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) v platném znění.

V Praze dne: 16. 08. 2023

Podpis:

Poděkování

Tímto bych ráda poděkovala vedoucímu bakalářské práce Mgr. Františku Hřebíkovi, Ph.D. za odborné vedení práce, vstřícnost a trpělivost při jejím vytváření.

Abstrakt

Bakalářská práce na téma Porovnání ochranných prvků bankovek vydávaných ČNB a Bank of Korea je rozdělena na dvě části. Teoretická část se věnuje penězům a jejich funkci. Popisuje centrální banku a její úlohy ve společnosti, dále se věnuje vzniku a historii České národní banky a Korejské centrální banky. Kromě toho přibližuje vzhled bankovek, které jsou těmito centrálními bankami vydávány. V praktické části jsou ochranné prvky české koruny a jihokorejských wonů nejprve popsány a v následující kapitole porovnány.

Klíčová slova

Ochranné prvky, bankovky, Česká národní banka, Bank of Korea, peníze

Abstract

The topic of this bachelor's thesis is Comparison of Security Features of Banknotes and it is divided into two sections. The theoretical part focuses on money and their function. It describes the central bank and its role in society, as well as the founding and history of Czech National Bank and the Bank of Korea. In addition, it describes the design of the banknotes issued by these banks. The practical part first describes the security features of Czech crowns and South Korean won and then compares them.

Keywords

Security features, banknotes, Czech National Bank, Bank of Korea, money

Obsah

Úvod	9
1 Peníze	11
1.1 Funkce peněz	11
1.1.1 Peníze jako prostředek směny	11
1.1.2 Peníze jako účetní jednotka	12
1.1.3 Peníze jako uchovatel hodnoty	12
2 Centrální banka	13
2.1 Funkce centrální banky	13
2.1.1 Emisní činnost	13
2.1.2 Měnová politika	14
2.1.3 Devizová činnost	15
2.1.4 Regulace a dohled	15
2.1.5 Banka bank	15
2.1.6 Banka státu	16
3 Česká národní banka	17
3.1 Historie ČNB	18
3.2 Bankovky vydávané ČNB	19
3.2.1 Bankovka s nominální hodnotou 100 Kč	20
3.2.2 Bankovka s nominální hodnotou 200 Kč	21
3.2.3 Bankovka s nominální hodnotou 500 Kč	21
3.2.4 Bankovka s nominální hodnotou 1 000 Kč	22
3.2.5 Bankovka s nominální hodnotou 2 000 Kč	23
3.2.6 Bankovka s nominální hodnotou 5 000 Kč	24
3.3 Státní tiskárna cenin	25
3.3.1 Výroba bankovek v STC	26
3.3.2 Techniky tisku	26
4 Bank of Korea	29
4.1 Historie BoK	29
4.2 Bankovky vydávané BoK	30
4.2.1 Bankovka s nominální hodnotou 1 000 KRW	31
4.2.2 Bankovka s nominální hodnotou 5 000 KRW	32
4.2.3 Bankovka s nominální hodnotou 10 000 KRW	33
4.2.4 Bankovka s nominální hodnotou 50 000 KRW	34
4.3 KOMSCO	35

5	Ochranné prvky bankovek české koruny	37
5.1	Vodoznak	37
5.2	Okénkový proužek s mikrotextem	38
5.3	Barevná vlákna	39
5.4	Soutisková značka	39
5.5	Skrytý obrazec	40
5.6	Proměnlivá barva	41
5.7	Iridiscentní pruh	42
5.8	Mikrotext	42
5.9	Optická značka pro nevidomé	43
6	Ochranné prvky bankovek korejské měny	45
6.1	Holografický proužek	45
6.2	Hologram	45
6.3	Okénkový bezpečnostní proužek s obrazci	46
6.4	Novel numbering	46
6.5	Proměnlivá barva	47
6.6	Vodoznak	48
6.7	Vodoznakové pruhy	49
6.8	Skrytý obrazec	49
6.9	Okénkový proužek s mikrotextem	50
6.10	Hlubotisk	50
6.11	Soutisková značka	51
6.12	Nekonečný vzor	51
6.13	Duhový tisk	51
6.14	Fluorescenční prvky	52
6.15	Mikrotext	52
7	Porovnání ochranných prvků bankovek.....	54
7.1	Porovnání české koruny a jihokorejského wonu	54
	Závěr	59
	Seznam použité literatury	60
	Seznam obrázků	63
	Seznam tabulek	64

Úvod

V dnešním moderním světě, kde peníze hrají klíčovou roli v ekonomickém systému, je ochrana jejich integrity a důvěryhodnosti nezbytným a stále aktuálním tématem. Peníze představují nejen prostředek směny a uchovávání hodnoty, ale také symbol důvěry a ekonomické stability.

Kromě svého ekonomického významu mají peníze i sociální a psychologické rozměry. Ovlivňují motivace jednotlivců i celých společenství, utvářejí vnímání hodnoty a majetku a mohou způsobovat konflikty, ale i spolupráci.

Ochranné prvky na bankovkách mají zásadní význam pro zabezpečení důvěryhodnosti a integrity peněžního systému. S postupujícím rozvojem moderních technologií a stále sofistikovanějšími metodami padělání, se centrální banky po celém světě soustavně snaží inovovat a zdokonalovat ochranné prvky, aby byly co nejefektivnější proti padělání.

Tato bakalářská práce se hlouběji zaměřuje na analýzu a srovnání ochranných prvků používaných na bankovkách, které jsou vydávány dvěma různými centrálními bankami, a to Českou národní bankou a Bank of Korea.

Teoretická část rozebírá peníze a jejich funkce. Popisuje centrální banku a její úlohy ve společnosti a následně popisuje historii České národní a Korejské centrální banky. Dále také přibližuje vzhled bankovek, které tyto centrální banky vydávají. V praktické části jsou popsány ochranné prvky bankovek vydávané Českou národní bankou a Bank of Korea. V závěrečné kapitole této práce jsou provedeny komparativní analýzy ochranných prvků, používaných Českou národní bankou a Bank of Korea. Tato kapitola zkoumá podobnosti a rozdíly mezi těmito dvěma centrálními bankami v oblasti zabezpečení bankovek.

Cílem této práce je snaha poskytnout ucelený pohled na strategie používané ČNB a BoK v oblasti zabezpečení peněžního systému a ochrany před paděláním.

TEORETICKÁ ČÁST

1 Peníze

„Za peníze v tom nejobecnějším vymezení lze teoreticky považovat jakékoli aktivum, které je všeobecně přijímáno při placení za zboží a služby nebo při úhradách dluhů.“ (Kodera a spol., 2014)

Vynález peněz představuje jeden z nejzásadnějších mezníků v dějinách lidské civilizace. S nástupem peněz začíná postupně ustupovat naturální směna zboží a služeb. Tato nová forma směny výrazně napomáhá dynamickému rozvoji produkce a usnadňuje, zlevňuje a značně zpřehledňuje proces výměny různých výrobků a služeb mezi jednotlivými lidmi. (Kodera a spol. 2014)

V průběhu let si každá společnost uvědomila, že pro svůj ekonomický růst a stabilitu je klíčové mít peněžní systém. Bez peněz by společnost zůstala odkázána na omezenou naturální směnu a její ekonomika by se vyvíjela jen pomalým tempem. Proto se postupem času staly peníze neodmyslitelnou součástí každé pokročilé společnosti, a to díky své schopnosti zjednodušit, zlevnit a efektivněji organizovat směnu různých statků a služeb. (Kodera a spol., 2014)

Papírové bankovky měly své počátky v Číně během vlády dynastie Tang (v letech 618-907). Předtím, než se papírové bankovky objevily, byly v Číně používány bankovky vyrobené z kůže, označované jako jelenicové bankovky. Vzniku papírových peněžních prostředků předcházela vynález papíru, který je datován do 3. tisíciletí př. n. l., také v Číně. (Kudweis, 2019)

„První moderní papírové peníze, kterými mohl jejich vlastník platit za cokoli a kdekoli, pocházejí z Anglie a byly dány do oběhu roku 1781.“ (Kudweis, 2019)

V dnešní době existují dvě hlavní formy peněz – hotovostní a bezhotovostní (včetně elektronické). Mezi těmito formami existují úzké vzájemné vazby. V podstatě je možné libovolně převádět hotovostní peníze do bezhotovostního stavu jejich uložením na bankovní účet a naopak. Prostřednictvím výběru z bankovního účtu lze peníze převést z bezhotovostní formy zpět na hotovost. (Revenda, 2011)

1.1 Funkce peněz

„Peníze jsou platidlo neboli prostředek směn; v naší ekonomice peníze sestávají z oběživa a z šekových účtů s nimiž domácnosti a firmy platí za věci.“ (Samuelson a Nordhaus, 1995) Třemi základními funkcemi jsou:

1.1.1 Peníze jako prostředek směny

Díky penězům není nutné hledat dvojstrannou shodu ve vzájemném výměnném obchodu (barteru), což zrychluje a usnadňuje transakce (když člověk má zájem vyměnit A za B, již není nutné

hledat protistranu, která by chtěla B za A). Peníze utržené z výměny mohou být použity k libovolnému nákupu služeb, či statků. (Havlena, 2009)

1.1.2 Peníze jako účetní jednotka

Peníze slouží také jako prostředek oceňování. Pomáhají určit hodnotu všech existujících produktů a služeb. Díky nim můžeme provádět srovnání a rozhodovat, zda je výhodnější koupit zboží A nebo zboží B. Samozřejmě, cena není jediným faktorem, který hraje roli při výběru, ale pokud máme zboží s podobnou kvalitou, cena nám výrazně usnadňuje rozhodování. (Dandy, Finance do života, 2020)

1.1.3 Peníze jako uchovatel hodnoty

Jako poslední základní funkci lze považovat funkci uchovatele hodnoty. Peníze v podobě úspor plní roli "zásoby kupní síly v čase", což znamená, že umožňují vyrovnat interval mezi výdaji jednotlivce a jeho příjmy. (Revenda, 2011, str. 51)

2 Centrální banka

Zrodu a následnému rozvoji centrálních bank připisujeme klíčový význam v evoluci bankovníctví. S jejich vznikem započala nová epocha v rámci bankovního systému, znamenající zásadní proměnu v jeho struktuře a funkcích. V současné době představují centrální banky v ekonomikách orientovaných na trh nezastupitelné instituce, které zauímají klíčové postavení, zejména v oblasti měnové politiky a regulace bankovního systému. (Revenda, str.26)

Významným charakteristickým rysem centrální banky je emisní monopol, což představuje exkluzivní právo k vydávání bankovek a v některých případech také mincí na určitém území. Tento aspekt lze považovat za klíčový. Právě díky emisnímu monopolu se centrální banky začaly odlišovat od komerčních a jiných bankovních institucí. Dále je třeba zdůraznit, že se monopol netýká bezhotovostního peněžního oběhu. V současné době jsou bankovky a mince uváděny do oběhu převážně prostřednictvím hotovostních výběrů ze strany obchodních a jiných bank z jejich účtů vedených v centrální bance – to znamená z již emitovaných peněz. (Revenda, str.26)

2.1 Funkce centrální banky

Funkce představují hlavní motivy pro existenci centrálních bank v současném ekonomickém prostředí. Tyto funkce jsou propojené a postupně se vyvíjejí – jako příklad lze zmínit zákaz přímého financování státu či zlepšování nezávislosti v měnové politice. V tomto kontextu, lze obecně za hlavní cíle centrálních bank označit podporu stabilního vývoje měny a zajištění bezpečnosti, efektivity, spolehlivosti a důvěryhodnosti bankovního systému v rámci země. V důsledku toho, je postavení centrálních bank ve vyspělých tržních ekonomikách v současné době nepostradatelné. (Revenda, str. 33)

2.1.1 Emisní činnost

V širším kontextu se jedná o základní transakce s hotovostními penězi. Výsadní právo k emisi bankovek a případně mincí je klíčovým prvkem a charakteristickou definicí centrální banky. Důležité je stále zdůrazňovat, že emisní monopol se vztahuje pouze k penězům v hotovosti. Centrální banky také vydávají bezhotovostní peníze, ale jsou v tomto případě pouze jedním z emitentů. Převaha bezhotovostních transakcí roste, což má za následek postupné zmenšování podílu hotovostních peněz na celkovém peněžním obratu ve vyspělých zemích. K emisi oběživa dochází především skrze komerční banky, které vybírají z jejich účtů vedených u centrální banky. (Revenda, str. 33)

2.1.2 Měnová politika

Měnová politika zahrnuje řízení množství peněz v ekonomice za určitými cíli, především za účelem udržení cenové stability. S nástupem bezhotovostní formy peněz nabývá měnová politika dalšího významu, zejména proto, že centrální banka není jediným emitentem těchto forem peněz. Je však důležité poznamenat, že centrální banky nemají plnou kontrolu nad vývojem peněz v ekonomice. Spíše mají schopnost ovlivňovat tento vývoj, zejména prostřednictvím měnových agregátů. Centrální banky se také snaží ovlivňovat výši úrokových sazeb v ekonomice. (Revenda, str. 34)

2.1.2.1 Nástroje měnové politiky

Centrální banka České republiky (ČNB) využívá jako hlavní nástroj měnové politiky úrokové sazby. O nastavení těchto sazeb rozhoduje bankovní rada ČNB na pravidelných jednáních. Po každém zasedání jsou tyto úrokové sazby okamžitě zveřejněny na webových stránkách ČNB. Úprava sazeb centrální banky má vliv na tržní úrokové sazby, a také ovlivňuje různé ekonomické ukazatele, jako je směnný kurz, výdaje na spotřebu a investice, úspory, objem produkce, cenová hladina zboží a služeb, a také ceny aktiv. Reakce na změny sazeb na trzích mají obvykle určité zpoždění, a to kvůli různým setrvačnostem v ekonomice. To znamená, že plný vliv změny sazeb na inflaci se projeví s určitým časovým odstupem, často delším než jeden rok. Zvyšování úrokových sazeb má tendenci snižovat inflaci, zatímco snižování sazeb má tendenci inflaci zvyšovat. (© ČNB 2023)

2.1.2.1.1 Dvoutýdenní repo sazba

Jeden z hlavních úkolů České národní banky (ČNB), která bude detailněji popsána v následující kapitole, spočívá v monitorování inflace a jejím udržování na přijatelné úrovni. Když je v ekonomice dostatečné množství peněz, banky mohou nabízet levné úvěry. Domácnosti i podniky pak mají tendenci si více půjčovat a utrácet, což může vést k růstu inflace. Aby tomu ČNB předešla, provádí tzv. repo operace, které zajišťují regulaci likvidity v bankovním systému. V rámci těchto operací ČNB odebírá volné peníze (likviditu) od komerčních bank. Na oplátku ČNB poskytuje bankám cenné papíry s fixní dobou splatnosti, typicky 14 dní. Po uplynutí této doby ČNB tyto cenné papíry zpět odkupuje od bank za cenu navýšenou o smluvený úrok. (© 2023 MONETA Money Bank)

2.1.2.1.2 Diskontní sazba

Prostřednictvím změn diskontní sazby má ČNB vliv na základní výši úrokových sazeb. Tyto sazby následně ovlivňují ceny úvěrů, které jsou nabízeny spotřebitelům. ČNB má k dispozici dva základní nástroje, které souvisejí s diskontní sazbou. Pokud sníží diskontní sazbu, zvyšuje se množství peněz v oběhu. Tato situace má za následek snížení úrokových sazeb u všech typů úvěrů, což podporuje ekonomiku. Naopak, pokud ČNB zvýší diskontní sazbu, omezuje množství volných peněžních

prostředků v oběhu. V reakci na zvýšení diskontní sazby zvyšují banky své úrokové sazby, což má za následek zdražení všech úvěrů. (© 2023 MONETA Money Bank)

2.1.2.1.3 Lombardní sazba

Lombardní sazba je svým způsobem opakem diskontní sazby. Jedná se o procentuální sazbu, která udává, za kolik si komerční banky mohou u ČNB půjčit oproti zástavě cenných papírů. (© ČNB 2023)

2.1.3 Devizová činnost

Centrální banky se zabývají devizovou činností, která zahrnuje několik klíčových aspektů. K těmto patří především držba devizových rezerv státu a manipulace s nimi na devizovém trhu, stejně jako devizová regulace. Tato regulace zahrnuje stanovení a monitorování rámcových pravidel pro obchodování s cizími měnami, jak pro bankovní instituce, tak i pro nebankovní subjekty. (Revenda, str. 34)

“Operace centrální banky s devizovými rezervami (včetně rezerv zlata) mají čtyři základní motivy: udržování hodnoty devizových rezerv, zabezpečování devizové likvidity země, zajišťování výnosnosti devizových rezerv, ovlivňování vývoje měnového kursu domácí měny prostřednictvím nákupů (prodejů domácí měny za zahraniční měny).” (Revenda, str.34)

2.1.4 Regulace a dohled

“Významná úloha připadá centrální bance při koncipování a prosazování pravidel činnosti bankovních institucí v zemi a při kontrole dodržování těchto pravidel. V prvním případě hovoříme o regulaci, v druhém o dohledu.” (Kodera a spol., str. 215)

Banky nesou plnou odpovědnost za dodržování předepsaných pravidel a za jejich případné nesprávné dodržování mohou nést následky, včetně možnosti ztráty bankovní licence a případného ukončení své činnosti. Regulace a dohled nad bankovním systémem jsou úzce spojeny s výkonem měnové politiky a dalšími funkcemi centrální banky. Ve všech vyspělých ekonomikách je centrální banka klíčovým orgánem pro regulaci a dohled nad bankovním sektorem. (Kodera a spol., str. 215)

2.1.5 Banka bank

Centrální banka provádí řadu činností ve vztahu k ostatním bankám. Přijímá od nich vklady, poskytuje úvěry a provádí různé platební, zúčtovací a jiné operace. Vklady, které banky ukládají do centrální banky, mají tři různé formy. Jednou z forem jsou povinné minimální rezervy, které banky musí udržovat jako závaznou složku svých vkladů. Dále centrální banka přijímá vklady od bank za účelem usnadnění platebních a zúčtovacích operací, které jsou prováděny přes centrální banku. Kromě toho

existují další "dobrovolné" vklady, resp. rezervy, které mohou být uloženy do centrální banky. V některých zemích mohou i jiné banky provádět platební operace a zúčtování vedle centrální banky. Nicméně v České republice, je provádění těchto operací vyhrazeno výhradně pro centrální banku. (Kodera a spol., str. 216)

2.1.6 Banka státu

Centrální banka provádí operace a vede účty pro různé subjekty, včetně vlády, centrálních orgánů, orgánů místní moci a správy a některých veřejných sektorů. V některých zemích, kde centrální banka není plně nezávislá a autonomní v rámci měnové politiky, může být funkce centrální banky rozšířena tak, že hraje také roli v realizování záměrů vlády. To zahrnuje spolupráci a koordinaci s vládními orgány při formulaci a provedení měnových opatření. (Revenda, str. 36)

3 Česká národní banka

Česká národní banka (ČNB) je centrální bankou České republiky, odpovědnou za dohled nad finančním trhem a má pravomoc k řešení krizí na finančním trhu. Je ustanovena Ústavou České republiky a provádí své aktivity v souladu se zákonem č. 6/1993 Sb., o České národní bance. (© ČNB 2023) Hlavní sídlo ČNB se nachází v Praze, ale má i „pobočky“ umístěné v krajských městech, konkrétně v Ústí nad Labem, Plzni, Českých Budějovicích, Hradci Králové, Brně a Ostravě. ČNB je rovněž členem Evropského systému centrálních bank, a také se zapojuje do Evropského systému dohledu nad finančními trhy. Navíc spolupracuje s Evropskou radou. (©2023 Komerční banka).

Bankovní rada České národní banky představuje nejvyšší řídicí orgán České národní banky. Její pravomoci zahrnují stanovení měnové politiky a nástrojů pro její realizaci. Bankovní rada také rozhoduje o klíčových měnově politických opatřeních České národní banky a opatřeních týkajících se dohledu nad finančním trhem. (© ČNB 2023) „Funkční období všech členů je šest let, s možností jednoho dalšího období.“ (Revenda, str. 464)

Hlavním cílem, který vyplývá ze zákona o České národní bance, je péče o cenovou stabilitu. Vedle toho má také za úkol chránit finanční stabilitu a zabezpečit fungování finančního systému. (© ČNB 2023) Mimo to má pravomoc určovat měnovou politiku, což zahrnuje například stanovování aktuálního směnného kurzu koruny vůči ostatním měnám. Také funguje jako vydavatel oběživa, vydává bankovky a mince. Dále se zabývá prováděním operací souvisejících se státními dluhopisy, regulací finančního trhu a udělováním licencí, např. v oblasti pojišťovnictví. (©2023 Komerční banka).

Při plnění svého zákonného cíle vykazuje ČNB výraznou míru nezávislosti na politických vlivech. Tato nezávislost se zejména projevuje při rozhodování o konkrétním nastavení nástrojů měnové politiky. Dále je nezávislost ČNB patrná v procesu jmenování a odvolávání jejich hlavních představitelů. Nezávislost centrální banky slouží jako ochrana před potenciálním politickým tlakem, zejména v období před volbami. Tento tlak by mohl směřovat k přijetí opatření, která by krátkodobě podpořila ekonomický růst. Nicméně tato opatření by v delším horizontu mohla vést k nežádoucímu nárůstu inflace. Důsledkem takového nárůstu inflace by mohl být návrat ekonomické aktivity na původní úroveň nebo dokonce nižší úroveň. (© ČNB, Měnová politika České národní banky)

ČNB společně s komerčními (obchodními) bankami utváří dvoustupňový bankovní systém. První úroveň zahrnuje centrální banku. Druhá úroveň bankovního systému, kterou tvoří komerční banky, je přímým spojením mezi bankami a reálnou ekonomikou. Obchodní banky nabízejí různorodé finanční produkty a služby pro jednotlivce, firmy a organizace – specializují na poskytování úvěrů, zajišťování platebních transakcí, správu účtů, investiční a spořicí produkty, hypoteční úvěry a další finanční služby.

3.1 Historie ČNB

První centrální bankou, která vznikla na území tehdejšího Rakouského císařství, byla Privilegovaná Rakouská národní banka. Tato instituce vznikla jako soukromá akciová společnost ke dni 1. června 1816 a svou činnost zahájila o měsíc později. K 15. červenci 1817 získala exkluzivní právo emitovat bankovky na území Rakouska, původně na období 25 let. Přestože byla tato banka soukromá, od 1. července 1841 byla převedena pod přímou kontrolu vlády. Záznamy o bilanci centrální banky zůstaly tajné po dobu třiceti let. Z dostupných pramenů vyplývá, že banka často poskytovala úvěry vládě. (Revenda, str.444)

„Zákonem z 25. února 1919 o peněžní reformě proběhla v době od 3. do 9. března 1919 měnová odlika, během níž došlo k postupnému stažení peněz platných na území Rakouska-Uherska a zavedení nové měny – československé koruny.“ (Revenda, str. 444) Oddělením československé měny od rakousko-uherské v březnu roku 1919 byla v podstatě ukončena aktivita Rakousko-uherské banky na území Československa. I přestože oddělení bylo jednostranným krokem ze strany Československa, proti kterému původní cedulová banka ostře protestovala, následné kroky vedoucí k zániku původní rakousko-uherské cedulové instituce vyžadovaly vzájemnou spolupráci. (© Česká národní banka, 2003-2018)

V letech 1919 až 1926 byla role centrální banky plněna Bankovním úřadem ministerstva financí. Během tohoto časového rámce měl Bankovní úřad několik klíčových úkolů. Patřilo sem spravování domácího peněžního oběhu, zajišťování devizových aktivit státu, spravování státního dluhu a akumulace zlatých rezerv státu. (Revenda, str. 444)

Po několika letech příprav byla v dubnu 1926 zřízena Národní banka Československá (NBČ), která představovala zcela nezávislou centrální banku. NBČ byla organizována jako akciová společnost, přičemž dvě třetiny akcií byly ve vlastnictví soukromých investorů a jedna třetina byla ve vlastnictví státu. Kromě své primární role v udržování stability československé měny měla Národní banka Československá také možnost provádět určité další obchodní operace. Nicméně byla jí zakázána možnost poskytovat půjčky státu. (Česká národní banka, 2003-2018)

Během protektorátu, po obsazení zbývajících českých zemí nacistickým Německem, byla Národní banka Československá nucena změnit svůj název na Národní banka pro Čechy a Moravu. Říšská banka (německá centrální banka) převzala nad ní veškerý dohled, a dokonce prosadila přesun měnových zlatých rezerv ze zahraničí. Stejně jako v celé zemi i uvnitř banky existovali jednotlivci, kteří se odmítali smířit s nacistickým režimem. Kromě tajných aktivit se bankovní zástupci otevřeně stavěli proti plánované celní unii mezi Protektorátem, která představovala vážné nebezpečí pro český průmysl. (Česká národní banka, 2003-2018)

Ustanovování nových hranic státu po druhé světové válce přinášelo obtíže i v oblasti správy měny. Podařilo se mnoho aspektů sjednotit, avšak zůstala dvě samostatná měnová území – české a slovenské, spolu s dvěma nezávislými cedulovými bankami, Národní bankou a Slovenskou národní bankou. Nicméně i tyto dvě banky byly nakonec v roce 1945 spojeny dohromady. (Česká národní banka, 2003-2018)

V období let 1950 až 1989 byla v Československu patrná snaha přizpůsobit bankovníctví sovětskému modelu, který využíval princip tzv. monobanky. Tento model spojoval funkce cedulové a komerční banky. V roce 1950 byly spojeny čtyři samostatné finanční instituce: Národní banka Československá, Slovenská Tatrabanka, Živnostenská banka a Poštovní spořitelna. Vznikla tak Státní banka československá (SBČS), která však ztratila svoji nezávislost a byla podřízena Ministerstvu financí. (Česká národní banka, 2003-2018). „SBČS se brzy neslavně – ne vlastní vinou – dostala do povědomí veřejnosti ve spojení s peněžní reformou provedenou k 1. červnu 1953. Přes proklamované záruky reforma dopadla na všechny vrstvy společnosti – samozřejmě vysoce negativně v podobně znehodnocených úspor. Lze o ní hovořit jako o „loupeži století“.“ (Revenda, str. 446)

Po pádu komunistického režimu byl implementován tzv. dvoustupňový bankovní systém. V rámci této reformy byly odděleny obchodní aktivity Státní banky československé a následně byly přeneseny na Komerční banku, Všeobecnou úvěrovou banku a Investiční banku. Státní banka Československa se poté zaměřila na emisní a devizovou činnost a celkovou správu měny. (Česká národní banka, 2003-2018)

Po rozdělení Československa na dva nezávislé státy došlo také k rozdělení Státní banky Československé. Na našem území byla k 1. lednu založena a zahájila svou činnost Česká národní banka. Její povinnosti, práva, rámec a cíle činnosti, organizační struktura, měnová politika, bankovní dohled a další aspekty jsou upraveny právním zákonem. (Revenda, str. 448)

3.2 Bankovky vydávané ČNB

V této kapitole se budeme věnovat vzhledu bankovek, konkrétně historickým osobnostem, které se na nich objevují. V tuto chvíli je v oběhu šest druhů bankovek s různými nominálními hodnotami – 100 Kč, 200 Kč, 500 Kč, 1 000 Kč, 2 000 Kč a 5 000 Kč.

„V levé polovině lící strany všech bankovek jsou texty označující slovně hodnotu bankovky, emisní ústav a jeho představitele včetně faksimile jeho podpisu a rok vydání bankovky. Rubovou stranu všech bankovek doplňuje státní zrak České republiky a označení bankovky sérií a pořadovým číslem ve dvojím provedení. Na bankovkách je uvedeno i jméno autora výtvarného návrhu, jména rytců, název tiskárny a označení držitele reprodukčních práv. Autorem výtvarných návrhů celé řady bankovek je akademický malíř Oldřich Kulhánek.“ (ČNB Brožura – Bankovky a mince)

3.2.1 Bankovka s nominální hodnotou 100 Kč

Na lící straně v pravé části je umístěný portrét Karla IV. Uprostřed bankovky se nachází motiv gotické křížové klenby společně s pražským grošem.

Karel IV. byl český král a římský císař. Byl to syn Elišky Přemyslovny a Jana Lucemburského. Během jeho panování došlo k velkému rozvoji obchodu, řemesel a zemědělství. Jako nejvýznamnější je brána jeho podpora kultury, vědy a umění.

OBRÁZEK 1: 100 Kč – PŘEDNÍ STRANA

Zdroj: Poznej mince a bankovky. Zlatka.in [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.zlatka.in/cs/category.php?category=ban>

Na rubové straně se nachází růžová pečeť Univerzity Karlovy položená na pruhu pergamenu. S nominální hodnotou 100 Kč se jedná o nejnižší platnou českou bankovku.

OBRÁZEK 2: 100 Kč – ZADNÍ STRANA

Zdroj: Poznej mince a bankovky. Zlatka.in [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.zlatka.in/cs/category.php?category=ban>

3.2.2 Bankovka s nominální hodnotou 200 Kč

Jan Amos Komenský, který je znám jako učitel národů, je osobností, kterou uvidíme na dvoustakorunové bankovce. Na středu na pozadí se nachází rozevřená kniha Naardenu. Jan Amos Komenský byl pedagog, spisovatel a teolog. Spousta jeho prací byla už za jeho života překládána.

OBRÁZEK 3: 200 Kč – PŘEDNÍ STRANA

Zdroj: Poznej mince a bankovky. Zlatka.in [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.zlatka.in/cs/category.php?category=ban>

Na rubové straně je hlavním motivem ruka dospělého a dítěte. Na pozadí spojených rukou můžeme vidět rostlinný motiv a otevřenou knihu.

OBRÁZEK 4: 200 Kč – ZADNÍ STRANA

Zdroj: Poznej mince a bankovky. Zlatka.in [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.zlatka.in/cs/category.php?category=ban>

3.2.3 Bankovka s nominální hodnotou 500 Kč

V pravé části je umístěn portrét Boženy Němcové. Božena Němcová byla významná česká spisovatelka a básnířka. Její nejznámější dílo je „Babička“. Byla aktivní v podpoře českého jazyka a kultury. Vedle Boženy Němcové se nachází rozkvetlá růže.

OBRÁZEK 5: 500 KČ – PŘEDNÍ STRANA

Zdroj: Poznej mince a bankovky. Zlatka.in [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.zlatka.in/cs/category.php?category=ban>

OBRÁZEK 6: 500 KČ – ZADNÍ STRANA

Zdroj: Poznej mince a bankovky. Zlatka.in [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.zlatka.in/cs/category.php?category=ban>

Zadní stranu zdobí portrét dívky s květy, které má na levé straně v pletené ve vlasech. Na pravé straně se květy mění v bodláčí.

3.2.4 Bankovka s nominální hodnotou 1 000 Kč

Na této bankovce je vyobrazený František Palacký společně se siluetou stromu s kořeny. František Palacký se zabýval historií českého národa, konkrétně období husitství a reformace. Byl to významný český politik, historik, spisovatel a publicista.

OBRÁZEK 7: 1 000 Kč – PŘEDNÍ STRANA

Zdroj: Poznej mince a bankovky. Zlatka.in [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.zlatka.in/cs/category.php?category=ban>

Na zadní straně bankovky je symbol Moravy a Slezska – orlice. Ta se prolíná se siluetou kroměřížského zámku.

OBRÁZEK 8: 1 000 Kč – ZADNÍ STRANA

Zdroj: Poznej mince a bankovky. Zlatka.in [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.zlatka.in/cs/category.php?category=ban>

3.2.5 Bankovka s nominální hodnotou 2 000 Kč

Na této bankovce se objevuje portrét Emmy Destinové, která byla pěvkyní světové úrovně. Byla velice vzdělanou a inteligentní ženou. Pro dvoustetisícovou bankovku byl zvolen motiv hudby, a to na počest této české umělkyně – vedle jejího portrétu na pozadí jsou umístěny vavřínové snítky, na kterých leží lyra.

OBRÁZEK 9: 2 000 Kč – PŘEDNÍ STRANA

Zdroj: Poznej mince a bankovky. Zlatka.in [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.zlatka.in/cs/category.php?category=ban>

Zadní strana má na sobě vyobrazenou hlavu múzy a lyriku Euterpé, violoncello a housle

OBRÁZEK 10: 2 000 Kč – ZADNÍ STRANA

Zdroj: Poznej mince a bankovky. Zlatka.in [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.zlatka.in/cs/category.php?category=ban>

3.2.6 Bankovka s nominální hodnotou 5 000 Kč

Tomáš Garrigue Masaryk zdobí českou bankovku s nejvyšší nominální hodnotou. Tomáš Garrigue Masaryk byl první československý prezident na našem území. Na pozadí v horní části je motiv lipových lístku a plodů a červenobílá stuha – společně tyto motivy symbolizují vznik samostatného československého státu v roce 1918.

OBRÁZEK 11: 5 000 Kč – PŘEDNÍ STRANA

Zdroj: Poznej mince a bankovky. Zlatka.in [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.zlatka.in/cs/category.php?category=ban>

Hlavním motivem rubové strany jsou nejznámější pražské gotické a barokní stavby. Ve spodní části jsou doplněny náhrobními kameny ze židovského hřbitova a pražskými domovními znameními. V horní části zase gotickými znaky Prahy a Čech.

OBRÁZEK 12: 5 000 Kč – ZADNÍ STRANA

Zdroj: Poznej mince a bankovky. Zlatka.in [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.zlatka.in/cs/category.php?category=ban>

3.3 Státní tiskárna cenin

Historie vzniku Státní tiskárny cenin, s. p., je úzce spjata se vznikem samostatného Československého státu a potřebou mít vlastní měnovou soustavu a bankovky. Po vzniku Československa bylo nezbytné zajistit tisk vlastních peněz a zabezpečit tak hospodářskou nezávislost nového státu. Z tohoto důvodu byla vytvořena Národní banka Československá, která měla zodpovědnost za měnový systém země. V roce 1928 byla spuštěna výroba bankovek v nově postavené tiskárně bankovek. Tato tiskárna byla pojmenována Státní tiskárna cenin a stala se hlavním místem pro tisk bankovek a dalších hodnotných dokumentů. (2023 © Státní tiskárna cenin, s. p.)

V roce 1953 došlo k významnému zvratu v historii Státní tiskárny cenin. Tiskárna byla vyčleněna ze Státní banky československé a stala se samostatným státním podnikem pod správou ministerstva financí. Zároveň s tímto převedením došlo k rozšíření sortimentu tiskárny. Kromě bankovek a mincí začala tiskárna vyrábět také další důležité dokumenty, které byly klíčové pro státní správu a fungování země. Sem patřily státně důležité tiskopisy, různé identifikační doklady a ceniny. (2023 © Státní tiskárna cenin, s. p.)

Předmětem činnosti Státní tiskárny cenin, s. p., je tisk bankovek, cenin a cenných papírů, státních dokumentů a dokladů. Tato činnost zahrnuje použití speciálních technik a bezpečnostních prvků s cílem minimalizovat riziko padělání. Dále je tiskárna oprávněna připravovat a tisknout bankovky, dokumenty a doklady a další ceniny pro cizí státy, avšak pouze pokud jsou k dispozici volné kapacity, a to za podmínky dodržení odborné způsobilosti a patřičných osvědčení a oprávnění. V případě, že zařízení a výrobní a provozní podmínky to umožní, je tiskárna oprávněna vyrábět v rámci doplňkové výroby i jiné polygrafické výrobky, a to především pro organizace finanční a úvěrové soustavy. Součástí činnosti je také pronájem nemovitostí, bytů a nebytových prostor. (2023 © Státní tiskárna cenin, s. p.)

3.3.1 Výroba bankovek v STC

Státní tiskárna cenin, s. p. (STC), má dlouhou tradici ve výrobě bankovek, která sahá až do roku 1928. V rámci výroby bankovek se využívají nejnovější poznatky a technologie z oblasti tisku hodnotných dokumentů. Velký důraz je kladen na ochranné prvky, které jsou vytvářeny podle požadavků zákazníka, s cílem dosáhnout co nejvyšší úrovně ochrany bankovek před paděláním. V roce 2018 STC rozšířila svou činnost na výrobu pamětních bankovek a pamětních listů ve formě bankovek. K zajištění bezpečnosti bankovek patří nejen samotné ochranné prvky, které jsou implementovány do jednotlivých bankovek, ale i širší systém ochrany výrobního procesu. To zahrnuje opatření k zabezpečení budov, stejně jako zabezpečení manipulace a přepravy bankovek. Průběžně se provádí přepočítávání produkce během každé tiskové a manipulační fáze. Bankovky procházejí strojovým tříděním a vadné kusy jsou likvidovány před odesláním zákazníkovi. Zákazník má možnost dozoru nad likvidací a na vyžádání mu jsou předány protokoly o zničení. Pro zajištění kvality a bezpečnosti výroby se využívají kamerové systémy, čidla a bezdotykové zóny. Taktéž jsou implementovány technické a technologické bariéry, které chrání výrobní systém před zneužitím. Celý areál je propojen s bezpečnostním pultem Policie ČR. (2023 © Státní tiskárna cenin, s. p.)

3.3.2 Techniky tisku

„Tisk prvních bankovek byl poměrně jednoduchou záležitostí. Stačil obyčejný knihtisk a jako ochranné prvky suchá pečeť a ručně psané originální podpisy a čísla. Technika se však vyvinula natolik,

že by běžné bankovky byly snadno napodobitelné. Proto se současné peníze tisknou hned několika technikami zároveň.“ (Kudweis, str. 150)

3.3.2.1 Tisk z výšky

Tisk z výšky je jednou z nejstarších tiskových technik – místa určená k tisku jsou na tiskové desce vyvýšena a je na ně následně nanášena barva. Tato technika je často využívána u číslovacích strojů. Samotný proces číslování, například bankovek, je velmi složitý. Před druhou světovou válkou bylo možné pomocí kombinace čísel na bankovce zjistit, zda je bankovka pravá či padělaná. (Juřík, 2005)

Hlavní metody tisku z výšky se nazývají knihtisk a flexotisk. Flexotisk je tisková technika, která využívá speciálních flexotiskových válečků, jenž mají delší životnost než ofsetové desky. Flexotisk umožňuje nanášet tiskovou barvu s vyšším nánosem než ofsetový tisk, což ho činí vhodným pro tisk speciálních zabezpečovacích prvků. Při využití flexografického procesu je ochranná inkoustová barva aplikovaná na povrch polymerových bankovek – to výrazně ovlivňuje jejich životnost. Této technice se přezdívá „overcoating“. (Kudweis, str. 150)

3.3.2.2 Tisk z hloubky

Hlubitisk, známý také jako tisk z hloubky, představuje tradiční metodu tisku a ochrany bankovek, cenin a jiných důležitých dokumentů. Při této metodě je tisková barva nanášena do rýhy na tiskové desce a pod vysokým tlakem se přenáší na papír. (Juřík, 2005)

Pro liniový hlubitisk nejčastěji využívají archové stroje, na nichž se všechny potřebné barvy tisknou současně z jedné tiskové desky. Kromě toho je možné v rámci hlubitisku použít i techniky barevných přechodů, nazývané iris, nebo slepotisk. Irisový tisk umožňuje vytvářet plynulé barevné přechody, zatímco slepotisk zahrnuje nátlak tiskového válce na bankovku bez použití inkoustu, což vytváří výrazné a hmatové efekty. Při hlubitisku je také možné vytvářet efekty iridescence, což zahrnuje tvoření ploch s proměnlivým odleskem. Tyto plochy spadají do kategorie mikrometalizací bankovního materiálu. (Kudweis, str. 151)

3.3.2.3 Tisk z plochy

Ofsetový tisk spadá do kategorie tisku z plochy, kde tisknoucí a netisknoucí oblasti jsou ve stejné výškové úrovni. Oproti jiným tiskovým technikám jsou tedy tisknoucí a netisknoucí místa na stejné rovině. Ofsetový tisk je nepřímá tisková metoda, kde se barva z tiskové formy přenáší na potiskovaný materiál přes pomocný válec. Tato technika je v současnosti nejrozšířenější a základní tiskovou metodou. (2023 © Státní tiskárna cenin, s. p.)

„Ofsetový tisk pracuje na principu odpudivosti vody a mastné barvy (tzv. mokrý ofset). Kromě této klasické ofsetové techniky existuje také tzv. suchý ofset, který potiskuje obě strany papíru najednou. Tato technika umožňuje dokonalé sladění tisku přední a zadní strany bankovek a dokladů, a proto se využívá zejména při tisku soutiskové značky (tzv. průhledy).“ (Juřík, 2005)

4 Bank of Korea

Korejská centrální banka („BoK) je centrální bankou Jižní Koreje. Byla založena 12. června 1950 v hlavním městě v Soulu. Původně byla založena s kapitálem, který činil 1,5 miliardy wonů a byl financován korejskou vládou, avšak novelizace zákona „Bank of Korea act“ v roce 1962 udělala z banky tzv. „speciální právní osobu bez kapitálu“.

Hlavním účelem banky, jak je stanoveno zákonem, je snaha o získání cenové stability. Ve spolupráci s vládou, banka stanovuje cíl cenové stability a následně sestavuje a zveřejňuje operační plán. Korejská banka plní typické funkce pro centrální banky jako je vydávání bankovek a mincí, formulování a provádění měnové politiky, působí jako banka bank pro finanční instituce a banka pro vládu. Dále se zabývá dohledem a provozem platebních a vyrovnávacích systémů a spravuje devizové rezervy Koreje. A v neposlední řadě dohlíží na finanční instituce.

Banka Koreje aktivně navazuje úzkou spolupráci s centrálními bankami z celého světa, stejně jako s mezinárodními finančními institucemi. Udržuje pevné a úzké vazby s centrálními bankami významných zemí, jako jsou USA, Japonsko a Čína, s cílem účinně reagovat na změny v globálním ekonomickém a finančním prostředí. Dále se Banka Koreje připojila k organizacím pro spolupráci mezi centrálními bankami, jako jsou BIS, EMEAP a SEACEN, což jí umožňuje hrát klíčovou úlohu v diskusích o nevyřešených otázkách spolu s ostatními členskými centrálními bankami.

V neposlední řadě se Banka aktivně angažuje v hlavních aktivitách mezinárodních finančních skupin, včetně skupiny G-20, a mezinárodních finančních institucí, k nimž se Jižní Korea připojila, jako jsou MMF a World Bank Group.

Na vrcholu organizační struktury Korejské centrální banky stojí Rada pro měnovou politiku („Monetary Policy Board“). Hlavní funkcí tohoto výboru je formulace měnové a úvěrové politiky. Dále projednává a rozhoduje o klíčových záležitostech týkajících se činnosti banky. Výbor pro měnovou politiku se skládá ze sedmi členů, zastupující různé skupiny v národní ekonomice. Členové jsou jmenováni prezidentem, na základě doporučení od guvernéra, ministra či komisaře, a jejich funkční období trvá čtyři roky. Usnesení na zasedání se přijímají prostou většinou, pokud je přítomno ale pět členů. Rozhodnutí Rady jsou oznámena okamžitě po zasedání na webových stránkách.

4.1 Historie BoK

Než se Bank of Korea stala první centrální bankou, předcházelo tomu mnoho zlomových okamžiků. Na konci dynastie Čosun nastaly první snahy o zřízení centrální banky. Japonsko touto dobou rozšiřovalo svůj politický a ekonomický vliv v Koreji, proto se Velká korejská říše pokusila v roce 1903 o zřízení centrální banky nazvané Daehan Central Bank, aby si zajistila svou měnovou suverenitu. Tento

pokus však selhal kvůli japonské intervenci. Následně byla v listopadu 1909 založena Bank of Korea, když se Japonsko rozhodlo o zřízení koloniální centrální banky před nadcházející anexí Koreje. V srpnu 1911 byla přejmenována na Bank of Chosun. Bank of Chosun prováděla vybrané funkce centrální banky, včetně vydávání bankovek a správy státní pokladny, přijímání vkladů a poskytování půjček. Díky těmto funkcím sloužila jako zásobárna financí pro Japonsko a jeho koloniální vládu na Korejském poloostrově a invazi asijského kontinentu.

Po osvobození z Japonské nadvlády začala Bank of Chosun neuváženě emitovat bankovky, aby kompenzovala jejich nedostatek, který vznikl ústupem japonské vlády a občanů z Koreje. To vedlo k vážným ekonomickým otřesům v korejské ekonomice, včetně rychlé inflace. Mnoho let po osvobození upadla korejská ekonomika do chaosu. Vláda americké armády v Koreji (USAMGIK) a Prozatímní vláda Koreji neměly jinou možnost než zvýšit emisi peněz, protože bylo prakticky nemožné získat finanční zdroje prostřednictvím daní. Kvůli nedostatečným finančním systémům a vládním strukturám byly finanční institucemi a jejich nadměrné půjčování špatně kontrolováno.

Za účelem překonání tohoto ekonomického zmatku vznikla potřeba zřídit novou centrální banku, která by byla oprávněným subjektem pro provádění měnové a úvěrové politiky v moderním slova smyslu. Tato výzva vyžadovala živé diskuse o reorganizaci systému centrální banky mezi finančními institucemi, politickými stranami a společenskými organizacemi. Korejská vláda společně s Bankou Chosun připravila návrhy zákona o centrální bance. Mezi těmito institucemi byla velká propast, protože návrh banky, který byl sestavený na konci roku 1948 počítal se zavedením centrální banky jako vysoko nezávislé. Vládní návrh, který vznikl na začátku roku 1949, se naopak pokoušel o podřízenost centrální banky vládní kontrole.

Na žádost korejské vlády navštívili američtí finanční experti Arthur I. Bloomfield a John P. Jensen Koreu za účelem prostudování a analýzy finančního systému společně s ekonomickými podmínkami země. Během pětiměsíčního období jejich pobytu v Koreji, si vyměňovali názory s příslušnými úředníky a v únoru 1950 společně připravili návrh zákona o „Bank of Korea“. Konečný návrh zákona, který vláda sestavila na základě návrhu, byl přijat na zasedání Národního shromáždění 21.dubna 1950 a 5.května byla vyhlášen jako zákon.

Bank of Korea zahájila svou činnost 12.června 1950 a udělala tak svůj první historický krok jako centrální banka Korejské republiky.

4.2 Bankovky vydávané BoK

V této části práce se budeme věnovat vzhledu bankovek vydávaných Korejskou centrálním bankou. Oficiální měnou Jižní Koreje je jihokorejský won. Korejská centrální banka má v tuto chvíli

v oběhu čtyři druhy bankovek. Jedná se o bankovky s nominální hodnotou 1 000 KRW, 5 000 KRW, 10 000 KRW a 50 000 KRW.

4.2.1 Bankovka s nominální hodnotou 1 000 KRW

Bankovka v hodnotě 1 000 wonů byla zavedena v roce 1973 jako třetí papírová hodnota v Jižní Koreji. Do té doby existovaly pouze bankovky v hodnotách 500 wonů a 5 000 wonů.

Na přední straně bankovky se nachází portrét slavného konfuciánského učence z dynastie Čosun Toegye Yin Hwanga. Jeho sláva dosáhla až do Číny a Japonska. Yi Hwang byl mistrem kaligrafie a poezie. Byl známý jako učenec, který se nestaral o peníze, ani o společenský status. Byl nezbytnou postavou pro rozvoj konfuciánské kultury během dynastie Čoson.

OBRÁZEK 13: 1 000 KRW PŘEDNÍ STRANA

Zdroj: The Won-derful History Of Korean Currency. Creatrip [online]. [cit. 2023-07-07]. Dostupné z: <https://www.creatrip.com/en/blog/8619>

Zadní strana zobrazuje obraz „Dosan Seowon“ namalovaný Jeongseonem. Dosan Seowon je neokonfuciánská akademie a památka UNESCO, která byla založena Yi Hwangem, aby vyučovala a připravovala budoucí učence v jeho rodném městě.

OBRÁZEK 14: 1 000 KRW ZADNÍ STRANA

Zdroj: The Won-derful History Of Korean Currency. Creatrip [online]. [cit. 2023-07-07].
Dostupné z: <https://www.creatrip.com/en/blog/8619>

4.2.2 Bankovka s nominální hodnotou 5 000 KRW

Na této bankovce je vyobrazen portrét historické osobnosti, korejského filozofa Yi I, který se podílel na vlivu konfuciánství v Koreji. Yi I byl dalším významným učencem dynastie Čosun. Mnohé lidi překvapil tím, že pouze ve třinácti letech složil státní zkoušku. Je často zmiňován v historických knihách. Jeho matka Shin Saimdang je vyobrazena na bankovce 50 000 KRW

OBRÁZEK 15: 5 000 KRW PŘEDNÍ STRANA

Zdroj: The Won-derful History Of Korean Currency. Creatrip [online]. [cit. 2023-07-07].
Dostupné z: <https://www.creatrip.com/en/blog/8619>

Na zadní straně bankovky je zobrazena Chochungdo (květina a hmyz) malba, kterou vytvořila jeho matka Shin Saimdang.

OBRÁZEK 16: 5 000 KRW ZADNÍ STRANA

Zdroj: The Won-derful History Of Korean Currency. Creatrip [online]. [cit. 2023-07-07].
Dostupné z: <https://www.creatrip.com/en/blog/8619>

4.2.3 Bankovka s nominální hodnotou 10 000 KRW

Osobou zobrazenou na zelené bankovce v hodnotě 10 000 wonů je Sejong Veliký, slavný král z dynastie Čoson. Král Sejong je uznáván za položení základů mnoha prvků, které vnímáme jako korejskou kulturu a také vytvořil korejskou abecedu, hangul. Kromě toho, že pomáhal svému lidu učit se číst a psát, podporoval také rozvoj vědy, vojenství a literatury.

OBRÁZEK 17: 10 000 KRW PŘEDNÍ STRANA

Zdroj: The Won-derful History Of Korean Currency. Creatrip [online]. [cit. 2023-07-07].
Dostupné z: <https://www.creatrip.com/en/blog/8619>

Na zadní straně bankovky se nachází astronomický hodinový stroj Hocheonsigye a také teleskop, oba vytvořené vědci z dvora dynastie Čoson.

OBRÁZEK 18: 10 000 KRW ZADNÍ STRANA

Zdroj: The Won-derful History Of Korean Currency. Creatrip [online]. [cit. 2023-07-07].
Dostupné z: <https://www.creatrip.com/en/blog/8619>

4.2.4 Bankovka s nominální hodnotou 50 000 KRW

Předtím, než byla tato bankovka v roce 2009 vydána, byla bankovka s hodnotou 10 000 wonů ta nejvyšší. Kvůli rychlému ekonomickému růstu a inflaci se korejská vláda rozhodla zavést novou bankovku v hodnotě 50 000 wonů. Zjevné výhody nové bankovky spočívaly v tom, že Korejská centrální banka nemusela tisknout tolik bankovek a lidé mohli nosit více peněz v kapse, aniž by se museli bát o šeky a jiné dokumenty s osobními údaji. Zazněly ale také stížnosti na novou bankovku. Produkty, které byly dříve ceněny na 45 000 wonů, náhle zvedly ceny na 50 000 wonů.

Ženou na korejské bankovce je Shin Saimdang. Díky své oddanosti rodičům a lásce k dětem byla Shin Saimdang považována za vzor konfuciánských ideálů. Byla talentovaná a inteligentní, známá pro svá umělecká díla, kaligrafii a básně. Díky svým kvalitám byla nazývána také 현모양처, což znamená "Dobrá manželka, moudrá matka".

OBRÁZEK 19: 50 000 KRW PŘEDNÍ STRANA

Zdroj: The Won-derful History Of Korean Currency. Creatrip [online]. [cit. 2023-07-07].
Dostupné z: <https://www.creatrip.com/en/blog/8619>

Na zadní straně bankovky je zobrazen 월매도 Wolmaedo. Jedná se o malbu bambusu a slivoně.

OBRÁZEK 20: 50 000 KRW ZADNÍ STRANA

Zdroj: The Won-derful History Of Korean Currency. Creatrip [online]. [cit. 2023-07-07]. Dostupné z: <https://www.creatrip.com/en/blog/8619>

4.3 KOMSCO

Stejně tak jako má Česká republika Státní tiskárnu cenin s. p., tak i v Jižní Koreji se taková tiskárna nachází. Zkratka KOMSCO znamená „Korea Minting, Security Printing & ID Card Operating Corporation". Jedná se o státní korporaci v Jižní Koreji, která se specializuje na tisk mincí, bankovek, výrobu identifikačních karet a provozování bezpečnostního tisku.

KOMSCO bylo založeno 1. října 1951 během korejské války a začalo svou první činnost v chatrné dřevěné budově v Pusanu v Jižní Koreji. Zde KOMSCO postavilo deset tiskových kancelář a spustilo papírenský závod.

S otevřením nového papírového závodu v roce 1983 KOMSCO dosáhlo pozoruhodného růstu z hlediska zařízení a technologie. Zavedením modernizovaného monetárního systému mohlo úspěšně vyrábět nové bankovky a mince, pamětní mince a průkazy totožnosti,

V 90. letech minulého století, se zaměřilo na rozšíření exportních trhů na globální trh. Díky tomu mohly být exportovány produkty, jakou jsou originální barvy, papíry a bezpečnostní nitě do jiných zemí. Touto dobou KOMSCO čelilo velkým pracovním sporům, které je donutily uzavřít celá pracoviště. S blížícím se 21. stoletím byla změněna obchodní filozofie a symbolická značka ve znamení zahájení nové výzvy.

PRAKTICKÁ ČÁST

5 Ochranné prvky bankovek české koruny

„Úkolem ochranných prvků na bankovkách je usnadnit rozpoznání padělků, neboť pokud padělatel ochranné prvky na kopii bankovky nenapodobí nebo je napodobí nedokonale, jsou na padělcích takové nedostatky zřetelně viditelné. Přestože se v posledních letech na bankovkách některých zemí používají aktivní prvky, které nedovolí předlohu naskenovat nebo vytisknou deformovaný obrazec, těžiště ochrany proti padělkům spočívá v klasických ochranných prvcích, které umožní rozpoznat padělek ve viditelné části světelného spektra (na denním světle) i laické veřejnosti.“ (Surga, 2012, str.44)

„Použité ochranné prvky lze rozdělit do skupin. Některé prvky jsou viditelné pouhým okem a jsou určeny pro nejširší veřejnost, jiné prvky jsou zjistitelné jednoduchými pomůckami a jsou určeny pro subjekty přijímající hotovosti na přepážkách a jiných místech, umožňujících použití těchto pomůcek.“ (ČNB – Brožura, A5)

Kvalita světla a zraku sehrává zásadní roli při vizuální kontrole ochranných prvků na bankovkách. Ve špatných světelných podmínkách není možné tyto ochranné prvky efektivně ověřit. Některé z ochranných prvků, jako je opticky proměnlivá barva, iridiscenční barva a skrytý obrazec, vyžadují směrované osvětlení pro správnou kontrolu. Kontrola vodoznaku, ochranného proužku a kontrolního soutisku vyžaduje průhled proti světlu. (Surga, 2012, str.45)

5.1 Vodoznak

Vodoznak představuje nejstarší ochranný prvek, jenž se začal využívat pro zabezpečení bankovek již v 17. století. Výroba tohoto prvku se uskutečňuje během mokré fáze výroby papíru, kdy je papírní hmota v tekutém stavu formována na sítu, které nese reliéf s obrazcem. Po vysušení hmoty, silnější vrstva papíru propouští světlo méně a vytváří tak tmavší části vzoru. Místa s tenčí vrstvou papíru zase zajišťují, že je obrazec na určitých místech světlejší. Kombinací těchto světlých a tmavých plošek lze dosáhnout dojmu plastického stínování. (Surga, 2012, str. 45)

OBRÁZEK 21: VODOZNAK NA BANKOVCE HODNOTY 1 000 KČ

Zdroj: Ochranné prvky 1000 Kč. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranne-prvky-1000-kc/>

Na obrázku číslo 21 je jasně patrný vodoznak na bankovce tisícikoruny. Kombinací pozitivního – tmavého negativního – světlého s různými stupni odstínů mezi nejtmaší a nejsvětější částí – je vytvořen tzv. lokální stupňovitý vodoznak, který je umístěn ve střední části širokého nepotištěného okraje. Tento vodoznak je tvořen portrétem Františka Palackého, který je vyobrazen na bankovce, a negativním hodnotovým číslem 1 000 s lipovým listem. Při pohledu z lící strany je portrét stranově obrácený. (ČNB, 2023)

5.2 Okénkový proužek s mikrotextem

Jedná se o tenký proužek z umělé metalizované hmoty obsahující mikroskopický text, označující nominální hodnotu a logo ČNB, který je téměř nečitelný pouhým okem.

„Při pohledu na bankovku je vidět pouze vystupující část proužku na lící straně, při pohledu proti světlu je proužek vidět z obou stran jako souvislá tmavá linka s prosvítajícím mikrotextem.“ (ČNB Brožura A5, str. 6)

OBRÁZEK 22: OKÉNKOVÝ PROUŽEK S MIKROTEXTEM

Zdroj: Ochranné prvky 1000 Kč. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranne-prvky-1000-kc/>

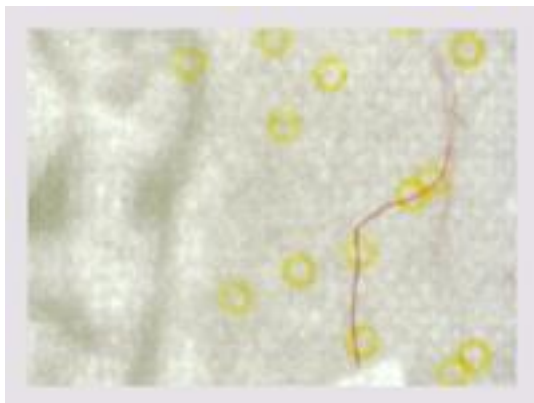
Na českých bankovkách je implementován okénkový proužek, který periodicky vystupuje na povrch bankovky. V závislosti na použitém materiálu mohou některé z těchto proužků zářit v ultrafialovém záření, což je patrné pouze při osvětlení v ultrafialovém spektru. (Surga 2012, str.46)

5.3 Barevná vlákna

Barevná vlákna na českých bankovkách jsou dalším z ochranných prvků proti padělání. Vlákna jsou vložena do papíru během výrobního procesu a jsou viditelná při pohledu na bankovku proti světlu.

Ochranná vlákna jsou krátké chloupky, které mohou být buď barevné nebo bezbarvé, a které jsou vyráběny z přírodního nebo umělého materiálu. Tyto vlákna jsou obvykle náhodně rozmístěna po celé ploše bankovky, ale mohou být také umístěna v pruhu na konkrétním místě na bankovce. Na původních vydáních českých bankovek byla ochranná vlákna bezbarvá a nebyla viditelná za běžných denních světelných podmínek. Nicméně v současnosti se používají jak barevná vlákna, která jsou běžně viditelná, tak vlákna vydávající fluorescenční záři v ultrafialovém světle. (Surga, 2012, str. 46)

OBRÁZEK 23: BAREVNÁ VLÁKNA

Zdroj: Ochranné prvky 1000 Kč. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranne-prvky-1000-kc/>

5.4 Soutisková značka

„Soutiskovou značku tvoří části tiskového prvku, které jsou vytištěny na obou stranách papíru s perfektním soutiskem proti sobě.“ (Surga 2012, str. 47)

Soutisková značka je vytvořena technologií zvanou moiré, Tato technologie umožňuje vytvořit různé složité obrazce a textury pomocí dvou vrstev s různými vzory.

OBRÁZEK 24: SOUTISKOVÁ ZNAČKA

Zdroj: Ochranné prvky 1000 Kč. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranne-prvky-1000-kc/>

Na jedné straně bankovky je možné pozorovat pouze část značky, na druhé straně je viditelná zbývající část. Při pohledu proti světlu je celá značka viditelná a jednotlivé linky se dokonale spojují. Tato speciální značka má kruhový tvar a skládá se z písmene „C“, uvnitř něhož je elegantně zakomponováno písmeno „S“. (ČNB Brožura – Ochranné prvky). U pozdějších vzorů, vydaných po roce 1996, byla tato dvojice nahrazena písmeny „Č“ a „R“.

5.5 Skrytý obrazec

Jedním z významných a účinných ochranných prvků v boji proti kopírování pomocí barevných reprodukčních zařízení je tzv. skrytý obrazec. Tento prvotřídní ochranný prvek je strategicky umístěn na všech českých bankovkách v pravém dolním rohu lící strany, v levém rameni portrétu vyobrazené osobnosti. Samotný termín "skrytý obrazec" získal svůj název díky faktu, že číslo reprezentující nominální hodnotu bankovky, ukryté mezi linkami tvořícími rameno, není okamžitě viditelné při pohledu přímo na bankovku. (Surga 2012, str.47)

„Stane se viditelným tehdy, sklopíme-li bankovku ve výši očí do vodorovné polohy proti zdroji světla. Tvoří ho vždy číslo označující nominální hodnotu bankovky. Z delší strany je obrazec pozitivní, tj. tmavý, z kratší strany negativní (světlý).“ (ČNB Brožura – Ochranné prvky)

OBRÁZEK 25: SKRYTÝ OBRAZEC

Zdroj: Ochranné prvky 1000 Kč. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranne-prvky-1000-kc/>

5.6 Proměnlivá barva

Tento prvek vychází z optického fenoménu, kdy se barva na povrchu bankovky mění při pod specifickými úhly. Tento efekt je dosažen díky použití speciálních inkoustů, které mají schopnost proměňovat barvu v rozmezí od modré přes zelenou až k fialové, a dokonce i zlaté. Tato inovativní technika však zahrnuje vysoké náklady na výrobu, což způsobuje, že je používána pouze na omezených částech bankovky, aby se minimalizovaly náklady. (ČNB Brožura – Ochranné prvky)

Prvky vytištěné opticky proměnlivou barvou jsou na bankovkách čtyř nejvyšších hodnot umístěny nahoře uprostřed lící strany. Na bankovce s nominální hodnotou 500 Kč se nachází stylizovaný květ růže, na bankovce 1000 Kč je to lipový list, na 2000 Kč jsou zobrazeny silné svislé linky ve tvaru lyry a na bankovce 5000 Kč je použit šestiúhelník s vyrytou lví hlavou. (Surga 2012, str.49)

OBRÁZEK 26: PROMĚNLIVÁ BARVA

Zdroj: Ochranné prvky 1000 Kč. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranne-prvky-1000-kc/>

5.7 Iridiscentní pruh

Na lící straně bankovky blíže pravému okraji se nachází iridiscentní pruh, známý také jako pruh duhově lesklý. U starších variant bankovek je tento pruh rovný a má jednotnou barvu, zatímco u novějších verzí je pruh vzorovaný a kombinuje dvě odlišné barvy. Tento prvek vytváří charakteristický lesklý efekt s duhovými odlesky a slouží jako další ochranný prvek proti padělání. (ČNB Brožura – Ochranné prvky)

Na bankovkách českých korun v hodnotách 1000 Kč, 2000 Kč a 5000 Kč je využíván pruh iridiscentní barvy. Tento pruh původně býval jednobarevný. Avšak ve vzorcích bankovek vydaných mezi lety 2007 a 2009 byla zavedena novinka – iridiscentní pruh dvou barev ve tvaru vlnovek. V této konfiguraci širší pruh vpravo obsahuje negativní označení nominální hodnoty. Iridiscentní barvy na bankovkách využívají optických jevů interference a difrakce, což vytváří barevné efekty podobné těm, které můžeme vidět například na mýdlových bublinách nebo tenkých vrstvách oleje na hladině vody. (Surga, 2012, str. 49)

OBRÁZEK 27: IRIDISCENTNÍ PRUH

Zdroj: Ochranné prvky 1000 Kč. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranne-prvky-1000-kc/>

Na obrázku můžeme vidět iridiscentní pruh na bankovce hodnoty 1000 Kč. Pravá strana obrázku značí podobu iridiscentního pruhu při sklopení bankovky – můžeme vidět vyznačené číslice 1000, které se jeví oproti lesklému pruhu jako tmavé. Levá strana naopak značí podobu číslic 1000 při přímém pohledu. Ty se naopak jeví jako světlé (negativní).

5.8 Mikrotext

„Mikrotexty patří mezi standardní tištěné ochranné prvky na československých a českých bankovkách už dlouho. V současné době zažívají renesanci jako ochrana proti inkoustovým tiskárnám.“ (Surga, 2012, str.48)

Mikrotext je aplikován jak tiskem z hloubky, tak tiskem z plochy na. Skládá se z mikroskopicky malých čísel, která označují nominální hodnotu bankovky. Tento mikrotext vytváří obrysy většího hodnotového čísla na přední straně bankovky a dále je umístěn v pruhu základní barvy vpravo od portrétu, který pokračuje až k pravému bílému okraji. Na zadní straně bankovky se rovněž nachází mikrotext, tentokrát ve skrytém pruhu základní barvy mezi státním znakem a pravým okrajem. (ČNB 2023)

OBRÁZEK 28: MIKROTEXT

Zdroj: Ochranné prvky 1000 Kč. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranné-prvky-1000-kc/>

5.9 Optická značka pro nevidomé

„Neméně významné jsou optické značky pro nevidomé, které se v odborné terminologii označují jako tactile emboss (hmatový reliéf). Jedná se o značky různých podob, které jsou u převážné většiny bankovek lokalizovány na jejich aversu, jen v zcela ve výjimečných případech také na reversu bankovek. Značky jsou vyvýšené nad okolní bankovní hmotu a jeví se jako profilometricky pozitivní.“ (Kudweis, r. 2019, str.195)

Tuto hmatovou značku nalezneme na všech bankovkách. Na bankovce s nominální hodnotou 100 Kč je umístěn jeden svislý proužek, u bankovky 200 Kč jsou to proužky dva, zatímco u bankovka s hodnotou 500 Kč obsahuje tři svislé proužky. U vyšších bankovek jsou naopak využity vodorovné proužky. U 1000 Kč se jedná o jeden vodorovný proužek, u 2000 Kč o dva a u 5000 Kč o tři.

OBRÁZEK 29: OPTICKÁ ZNAČKA PRO NEVIDOMÉ

Zdroj: Vlastní zpracování

6 Ochranné prvky bankovek korejské měny

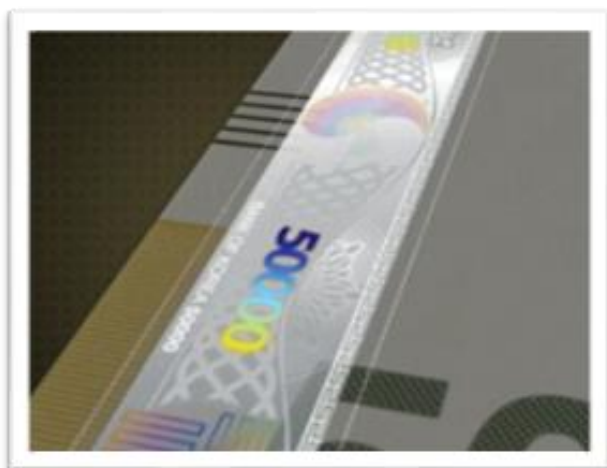
6.1 Holografický proužek

Holografický proužek je speciální folie aplikovaná na levém konci přední strany bankovky. Na horní, střední a dolní části tohoto proužku můžeme vidět tři sady proměnlivých obrazců. Jeden z nich tvoří mapa Koreje, dále Korejské trigramy (kwae), které vyjadřují kosmickou harmonii a jednotu, a jako poslední, zde můžeme vidět “Taeguk”, což je červeno-modrý symbol jin a jang ve tvaru ležatého S. Taeguk tvoří společně s trigramy oficiální vlajku Jižní Koreje.

Tyto tři obrazce jsou postupně viditelné při naklonění bankovky. Mezi těmito obrazci je svisle vytištěna nominální hodnota bankovky. Na obrázku č.9 je to hodnota “50 000”.

Na levém horním a dolním okraji holografického proužku je na pozadí svisle vytištěno “BANK OF KOREA 50000”.

OBRÁZEK 30: HOLOGRAFICKÝ PROUŽEK

Zdroj: Security features: 50,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400172>

6.2 Hologram

Hologram společně s holografickým proužkem, patří mezi tzv. Optically Variable Devices. Oba tyto ochranné prvky fungují na stejném principu, kdy při naklonění bankovky vidíme obrazce. Hologram se vyskytuje na 10 000 a 5 000 wonové bankovce. Obrazce na těchto bankovkách znázorňují mapu Koreji, “Taeguk” společně s hodnotou bankovky a korejské trigramy.

OBRÁZEK 31: HOLOGRAM

Zdroj: 10,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-20]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400173>

6.3 Okénkový bezpečnostní proužek s obrázky

Bankovka o hodnotě 50 000 wonů má speciální modrošedý proužek, na kterém jsou vyobrazené vzory “Taegeuk” po celém povrchu tohoto proužku. Tyto obrazce se pohybují zleva doprava, pokud bankovku nakláníme nahoru a dolů. Jestliže bankovku nakláníme zleva doprava, obrazce se začnou pohybovat nahoru a dolů.

OBRÁZEK 32: OKÉNKOVÝ BEZPEČNOSTNÍ PROUŽEK S MIKROTEXTEM

Zdroj: Security features: 50,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400172>

6.4 Novel numbering

“Novel Numbering” se týká inovativních nebo neobvyklých způsobů, jak číslovat bankovky nebo jak vytvářet unikátní sériová čísla na bankovkách. Toto číslování je navrženo tak, aby bylo obtížné nebo téměř nemožné ho padělat, a zvyšuje tím celkovou bezpečnost bankovek.

Na bankovce o hodnotě 50 000 wonů velikost použitých číslic a písmen postupně narůstá zleva doprava. Na bankovkách o hodnotě 10 000, 5 000, 1000 wonů se velikost číslic a písmen nemění.

OBRÁZEK 33: ČÍSLOVÁNÍ BANKOVKY – NOVEL NUMBERING

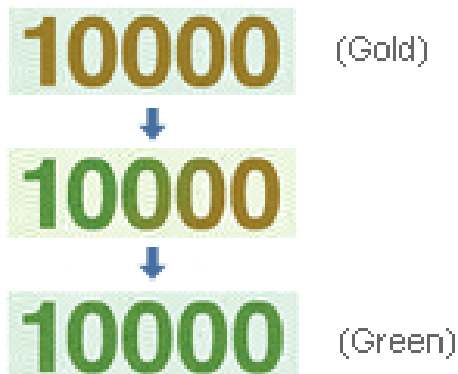

Zdroj: Security features: 50,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400172>

6.5 Proměnlivá barva

Barva nominální hodnoty bankovky 50 000 wonů v pravém dolním rohu lícové strany, se mění z purpurové na zelenou nebo zelené na purpurovou, pokud je bankovka nakloněna. Bankovky o hodnotě 10 000 a 5 000 wonů se mění ze zlaté na zelenou, zatímco bankovka s hodnotou 1 000 wonů mění barvu ze zelené na modrou.

OBRÁZEK 34: PROMĚNLIVÁ BARVA

Zdroj: 10,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-20]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400173>

6.6 Vodoznak

Pokud je bankovka držena proti světlu, můžeme vidět portrét historické osobnosti. Tento obrazec je vytvořen pomocí změny tloušťky papíru bankovky. Nalezneme ho na levé straně přední strany bankovky.

OBRÁZEK 35: VODOZNAK

Zdroj: Security features: 50,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400172>

Na korejských bankovkách můžeme vidět i vodoznak SPAS (Special Press and Soldering). Jedná se o speciální druh vodoznaku, který vzniká za využití rozdílu v tloušťce bankovního papíru. SPAS je viditelný pouhým okem a nachází se v pravém dolním rohu vodoznaku s portrétem historické osobnosti.

OBRÁZEK 36: VODOZNAK TYPU SPAS

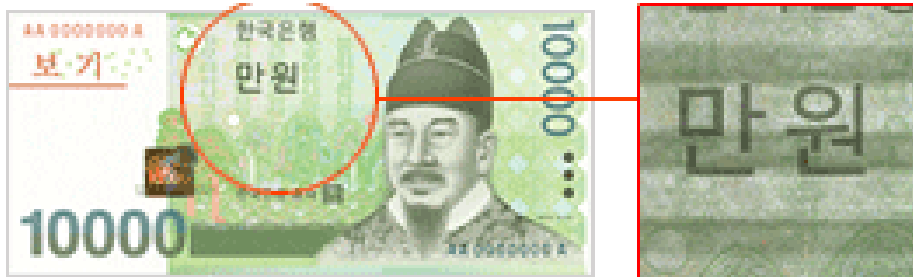
Zdroj: Security features: 50,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400172>

6.7 Vodoznakové pruhy

Na korejských bankovkách můžeme vidět i tzv. Watermark bars. Jedná se o dva světlé a tři tmavé horizontálně položené proužky, které jsou viditelné v průhledu proti světlu.

OBRÁZEK 37: VODOZNAKOVÉ PRUHY

Zdroj: 10,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-20]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400173>

6.8 Skrytý obrazec

Pokud je bankovka, za správných světelných podmínek, nakloněna, objeví se skrytý obrazec. Tento obrazec je obvykle vyryt nebo vyražen do bankovky pomocí techniky intaglio tisku. Tento obrazec je velmi těžké za normálních podmínek, a za pomoci běžných metod skenování a kopírování, reprodukovat. Na bankovce 50 000 wonů je tento obrazec vyryt ve formě čísla "5". U ostatních bankovek se jedná o slovo "WON".

OBRÁZEK 38: SKRYTÝ OBRAZEC NA BANKOVCE 50 000 WONŮ

Zdroj: Security features: 50,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400172>

6.9 Okénkový proužek s mikrotextem

Stejně tak, jako to máme u českých bankovek, i zde se jedná o tenký proužek z metalizované hmoty, který, pokud je vystaven světlu, ukazuje na bankovce 50 000 wonů mikro text “한국은행 BANK OF KOREA 10000” a “한국은행 BANK OF KOREA 5000”.

OBRÁZEK 39: OKÉNKOVÝ PROUŽEK S MIKROTEXTEM

Zdroj: Security features: 50,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400172>

6.10 Hlubotisk

Intaglio tisk je metoda tisku, která využívá princip tisku z hloubky. Vytváří vyvýšené plochy na povrchu bankovky a tvoří tak obrazce, které je možné cítit konečky prstů. Na korejských bankovkách můžeme při doteku tuto zrnitou texturu pocítit např. na portrétu historické osobnosti nebo hmatových značkách.

OBRÁZEK 40: HLUBOTISK

Zdroj: 10,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-20]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400173>

6.11 Soutisková značka

Soutiskovou značku můžeme vidět, pokud bankovku držíme proti zdroji světla. Rozdělený tvar Taegeuku je tištěn na obou stranách bankovky, a to na stejném místě, a tvoří tak celistvý obrazec.

OBRÁZEK 41: SOUTISKOVÁ ZNAČKA

Zdroj: Security features: 50,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400172>

6.12 Nekonečný vzor

Na bankovky jsou na stejná místa natištěny identické vzory – na korejských wonech tyto vzory nalezneme po celé délce bankovky. Pokud bankovku přehneme a spojíme tak levou a pravou, případně horní a dolní část, vzory se začnou překrývat.

OBRÁZEK 42: NEKONEČNÝ VZOR

Zdroj: Security features: 50,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400172>

6.13 Duhový tisk

Aby se zvýšily šance proti padělání, využívá se na bankovkách speciální tisková metoda, při které se přirozeně promíchávají barvy v místech, kde se setkávají, a tvoří tak duhový efekt.

OBRÁZEK 43: DUHOVÝ TISK

Zdroj: Security features: 50,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400172>

6.14 Fluorescenční prvky

Pokud je bankovka vystavena ultrafialovému světlu, určité části bankovky se rozzáří. Na 50 000 wonové bankovce můžeme pozorovat zářivě zelené hroznové víno spolu s krátkými nitkami, které mají buď červenou, modrou nebo zelenou barvu.

OBRÁZEK 44: FLUORESCENČNÍ PRVKY

Zdroj: Security features: 50,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400172>

6.15 Mikrotext

Mikrotext je těžko viditelný pouhým okem, ale lehce rozpoznatelný s lupou. Pokud je bankovka nelegálně tištěna, tak mikrotext působí jako rovná nepřerušovaná nebo přerušovaná čára. Mikrotext můžeme na korejské bankovce vidět např. na límci hanboku historické osobnosti. (značeno malým a) a b) v modrém kroužku).

OBRÁZEK 45: MIKROTEXT

Zdroj: Security features: 50,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400172>

7 Porovnání ochranných prvků bankovek

Hlavním záměrem této bakalářské práce je provést detailní srovnání ochranných prvků, které se nacházejí na bankovkách, jež vydává Česká národní banka a Bank of Korea.

Pro dosažení tohoto cíle byly obstarány bankovky všech nominálních hodnot, u kterých se ochranné prvky vyskytují. Samotné srovnání bude probíhat skrze fyzické zkoumání bankovek za pomoci zraku a hmatu. Pro účely tohoto srovnání bylo zásadní vypracování teoretické části práce a následné podrobné rozebrání a popis ochranných prvků jednotlivých měn.

7.1 Porovnání české koruny a jihokorejského wonu

Výroba bankovek vyžaduje zvláštní druh papíru, který je schopen plnit vysoké nároky na bezpečnost a odolnost. Bankovní papír je obvykle pevnější a silnější, než běžný papír. Je vyráběn z kvalitní bavlny a lnu nebo pouze z bavlny. U některých bankovek můžeme nalézt stopy plastu. Společně tyto aspekty zajišťují větší pružnost, pevnost a odolnost bankovek proti poškození a opotřebení. Bankovky vydávané Českou národní bankou jsou tištěny na kvalitní papír vyrobený z bavlny a lnu. Oproti tomu jihokorejské wony využívají pouze bankovkový papír vytvořený z bavlny. Vzhledem k tomu, že české bankovky nepoužívají čistě bílý papír, ale "přírodně zbarvený" papír, můžeme na bankovkách sledovat lehce hnědé zbarvení. U korejských bankovek je taktéž vidět zbarvení, s tím rozdílem, že "bílá" část bankovky má nádech modré, růžové, zelené či žluté. Záleží zde na tom, o jakou nominální hodnotu bankovky se jedná.

Hodnotu bankovek nemusíme určovat pouze podle nominální hodnoty, která je vytištěna na bankovce, ale také podle vzrůstající velikosti bankovek. Ta se zvětšuje s narůstající hodnotou bankovky. Česká bankovka, stejně tak jako korejský won, se zvětšuje dle rostoucí hodnoty o 6 mm. Dále můžeme pozorovat rozdíl ve velikosti u obou nejnižších bankovek s nominálními hodnotami 100 Kč a 1 000 KRW, kdy je česká bankovka o 4 mm větší. Šířka se u jihokorejských wonů nemění. Naopak u českých bankovek s hodnotou od 1000 Kč a výše, můžeme vidět změnu v šířce o 5 mm.

Korejské i české bankovky mají unikátní vzhled a jsou platnými platebními prostředky pouze v příslušných zemích. Oba typy měn zahrnují portréty skutečných historických osobností, symbolů a kulturních artefaktů, které jsou charakteristické pro danou zemi.

Společným ochranným prvkem je vodoznak umístěný v bílé části bankovky. Při prosvícení je tento obrazec viditelný. Jak u korejských wonů, tak u české koruny, vodoznak vyobrazuje portrét, který je shodný s historickou osobností na přední straně bankovky. Ve stejném místě je viditelný i SPAS vodoznak, který u bankovky o nominální hodnotě 50 000 KRW znázorňuje číslo "5". U bankovek s nižší nominální hodnotou je SPAS vodoznak vyobrazen jako nominální hodnota dané bankovky.

Dalším ochranným prvkem, který nalezneme pouze na korejských bankovkách, jsou tzv. vodoznakové pruhy. Tyto pruhy jsou, stejně jako vodoznak, viditelné v případě, že bankovku držíme proti světlu. Jedná se o dva světlé a tři tmavé horizontálně položené pruhy nacházející se uprostřed bankovky.

Skrytý obrazec patří mezi ochranné prvky, které můžeme nalézt na bankovkách obou měn. Tento obrazec se stane viditelný, pokud bankovku nakloníme proti zdroji světla. U korejských wonů se skrytý obrazec, vyrytý ve formě slova "WON", nachází vlevo od historické osobnosti na přední straně bankovky. Výjimku tvoří bankovka s nominální hodnotou 50 000 wonů, kdy obrazec můžeme vidět napravo od historické osobnosti ve formě číslice "5". U české bankovky je skrytý obrazec viditelný v pravém dolním rohu přední strany bankovky a je tvořen číslem označujícím nominální hodnotu měny.

Okénkový proužek je použit u obou měn. Jedná se o tenký proužek z metalizované hmoty obsahující mikrotext. U bankovek vydávaných v České republice je v mikrotextu obsažena nominální hodnota společně s logem ČNB. Tento text je možné vidět při pohledu na bankovku, kdy určitá část proužku vystupuje na lící straně a tvoří tak přerušovanou čáru. Proti světlu je tento proužek vidět jako souvislá tmavá linka. Okénkový proužek s mikrotextem se na korejských bankovkách trochu liší. Je třeba bankovku držet proti světlu, aby daný proužek byl viditelný. Proužek můžeme vidět na pravé straně portrétu u všech nominálních hodnot, kromě bankovky s nominální hodnotou 1000 KRW, která má bezpečnostní pruh uprostřed bankovky. Mikrotext zahrnuje přepis názvu Korejské centrální banky v korejském jazyce a písmě hangul, následně "BANK OF KOREA" v anglickém jazyce, a nakonec je doplněn hodnotou bankovky.

Okénkový proužek s obrazci patří mezi ochranné prvky, které můžeme nalézt pouze na korejské bankovce o hodnotě 50 000 KRW. Jedná se o modrošedý proužek na levé straně v blízkosti nebarevné části bankovky, který je tvořen vzory "Taegeuk" po celém povrchu.

Barevná vlákna nalezneme pouze v českých bankovkách. Jedná se o tenké barevné nitky, které jsou chaoticky rozmístěné a které jsou velmi dobře viditelné v bílých částech bankovky. Na korejských bankovkách bohužel tyto barevná vlákna nenalezneme.

Soutisková značka je viditelná na obou měnách. Na korejské bankovce se soutisková značka nachází v horní části bankovky blízko prostředku. U obou měn funguje na stejném principu. Značka je na rubu a na líci viditelná pouze částečně a teprve ve chvíli, kdy bankovku natočíme tak, aby jí prosvítalo světlo, se značka spojí a vytvoří obrazec. Ten je u české bankovky tvořen dvojicí písmen "ČR". U korejské bankovky se jedná o kompletní obrazec "taegeuku".

Proměnlivá barva je taktéž využita na obou měnách. Na rubu bankovky, v pravém dolním rohu, je proměnlivá barva použita na nominální hodnotu korejského wonu. U české bankovky se jedná o

malý obrazec na přední straně bankovky. U bankovky s hodnotou 500 Kč můžeme vidět stylizovaný květ, který na základě sklonu bankovky mění barvu ze zlaté na zelenou.

Iridiscentní pruh je dalším ochranným prvkem, který nalezneme pouze na českých bankovkách, a to na bankovkách s nominální hodnotou 1 000 Kč a výš. Tento duhový pruh se nachází na lící straně v pravé polovině bankovky. Při běžném pohledu na bankovku se tento duhový pruh jeví jako průhledný, avšak při sklonění získává barevný kovový nádech a vyobrazené nominální hodnoty bankovky se jeví oproti pruhu jako tmavé.

Dalším společným prvkem je mikrotext, který se nachází na všech bankovkách obou měn. Není viditelný pouhým okem a je třeba na jeho přečtení využít lupu. Tiskne se jak tiskem z hloubky, tak tiskem z plochy. Můžeme ho vidět na různých místech bankovky. U korejských wonů je mikrotext viditelný např. na límci hanboku u historické postavy. Na českých bankovkách se mikrotext nachází vždy na lící straně v pruhu základní barvy vybíhajícím do pravého bílého okraje. Tento skrytý mikrotext číselně označuje hodnotu bankovky. Na rubové straně je rovněž v pruhu základní barvy poblíž pravého okraje skryt mikrotext, který označuje hodnotu bankovky, a to buď slovně nebo číselně.

Hologram či holografický proužek jsou k nalezení pouze u korejských wonů. Tyto ochranné prvky patří mezi tzv. Optically Variable Devices. Hologram se vyskytuje pouze na bankovkách s nominální hodnotou 5000 KRW a 10 000 KRW. Při naklonění dochází ke změně vzhledu hologramu mezi třemi obrazci – mapou Koreji, Taegeukem společně s hodnotou bankovky a korejskými trigramy. Hologram je viditelný v oblasti přechodu mezi bílou a barevnou částí bankovky. Holografický proužek je součástí pouze bankovky s nejvyšší nominální hodnotou, a to 50 000 KRW. V proužku můžeme vidět stejné tři obrazce jako u hologramu, s tím rozdílem, že mezi těmito obrazci vidíme nominální hodnotu bankovky. Na horním a dolním okraji proužku je na pozadí svisle vytištěno "BANK OF KOREA 50000". Holografický proužek se nachází na levé straně rubu bankovky.

Optická značka pro nevidomé neslouží pouze jako ochranný prvek bankovek, ale jejím hlavním účelem je usnadnit a umožnit rozpoznání hodnoty bankovek slabozrakým, či nevidomým lidem. U všech českých bankovek je tato značka umístěna v pravém horním rohu. Vzhledem k tomu, že je tento ochranný prvek vytvořen tiskem z hloubky, tak je snadné ho po hmatu rozpoznat. Bankovky nižších nominálních hodnot mají svislé proužky – u 100 Kč je k vidění jeden svislý proužek, u 200 Kč dva a u 500 Kč tři svislé proužky. U bankovek s vyšší nominální hodnotou je to obdobné, s tím rozdílem, že proužky nejsou svislé ale vodorovné. Korejské bankovky využívají systém teček a proužků. Tyto značky je opět lehké podle hmatu rozpoznat, neboť jsou vyvýšené. Na pravé straně přední strany bankovky s nominální hodnotou 1 000 KRW můžeme vidět jednu černou tečku, u 5 000 KRW jsou to tečky dvě a u

10 000 KRW to jsou tři. Rozdíl je ale u bankovky s nejvyšší nominální hodnotou 50 000 KRW, která má na pravé straně vyobrazeno pět vodorovných proužků.

Korejské bankovky využívají techniku hlubotisku na větší plochu, než je běžné u českých bankovek. Hlubotisk je použit na portréty historických osobností a zároveň na obrázky na zadní straně bankovky, společně s názvem banky a všemi nominálními hodnotami, které jsou vyobrazené na bankovce. Tím se korejské bankovky odlišují od bankovek vydávaných ČNB, které hlubotisk tak intenzivně nevyužívají.

Klasická barevná vlákna viditelná pouhým okem na korejských bankovkách sice nenajdeme, ale za použití ultrafialového světla jsme schopni vlákna zapuštěná do papíru jasně vidět. Tyto vlákna jsou chaoticky rozmístěna po bankovce a září třemi barvami – červenou, modrou a zelenou. Bankovní papír nijak nereaguje a zůstává tmavý. Na bankovce o hodnotě 50 000 KRW můžeme pod ultrafialovým světlem pozorovat zářivě zelené hroznové víno.

Na české bankovce o nominální hodnotě 1 000 Kč jsou některé prvky zeleně fluoreskující, jako například jméno a část ramene historické osobnosti, jméno rytce a lipové listy umístěné vlevo dole a vpravo nahoře. Další prvky, konkrétně dolní část nominální hodnoty bankovky a dolní část portrétu, fluoreskují modře. Tato fluorescenční vlastnost těchto prvků je využívána pro kontrolu pravosti bankovek pod UV světlem.

Porovnání bylo prováděno jak fyzicky s reálnými bankovkami, tak za pomoci webových stránek ČNB a BoK. Z porovnání vyplývá, že většina těchto prvků je shodných a na velmi vysoké úrovni. U korejských bankovek se můžeme setkat s ochrannými prvky, které by mohly být v budoucnu využity i na českých bankovkách. Ochranný prvek, který je použit pouze u českých bankovek a je velmi úspěšný, je iridiscentní pruh. U korejské měny se setkáváme s hologramy a okénkovým proužkem s obrázkem, které na českých bankovkách zatím nenajdeme.

TABULKA 1: POROVNÁNÍ OCHRANNÝCH PRVKŮ BANKOVEK VYDÁVANÝCH ČNB A BANK OF KOREA

Ochranný prvek	Měna	100	200	500	1000	2000	5000	10000	50000
Hologram	Kč	NE	NE	NE	NE	NE	NE	X	X
	₩	X	X	X	ANO	X	ANO	ANO	ANO
Okénkový proužek s mikrotextem	Kč	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	X	X
	₩	X	X	X	NE	X	ANO	ANO	ANO
Okénkový proužek s obrazci	Kč	NE	NE	NE	NE	NE	NE	X	X
	₩	X	X	X	ANO	X	NE	NE	ANO
Proměnlivá barva	Kč	NE	NE	ANO	ANO	ANO	ANO	X	X
	₩	X	X	X	ANO	X	ANO	ANO	ANO
Mikrotext	Kč	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	X	X
	₩	X	X	X	ANO	X	ANO	ANO	ANO
Vodoznak	Kč	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	X	X
	₩	X	X	X	ANO	X	ANO	ANO	ANO
Skrytý obrazec	Kč	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	X	X
	₩	X	X	X	ANO	X	ANO	ANO	ANO
Soutisková značka	Kč	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	X	X
	₩	X	X	X	ANO	X	ANO	ANO	ANO
Barevná vlákna	Kč	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	X	X
	₩	X	X	X	NE	X	NE	NE	NE
Vodoznakové pruhy	Kč	NE	NE	NE	NE	NE	NE	X	X
	₩	X	X	X	NE	X	ANO	ANO	NE
Nekonečný vzor	Kč	NE	NE	NE	NE	NE	NE	X	X
	₩	X	X	X	ANO	X	ANO	ANO	ANO
Duhový tisk	Kč	NE	NE	NE	NE	NE	NE	X	X
	₩	X	X	X	ANO	X	ANO	ANO	ANO
Iridiscentní pruh	Kč	NE	NE	NE	ANO	ANO	ANO	X	X
	₩	X	X	X	NE	X	NE	NE	NE
Značka pro nevidomé	Kč	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	X	X
	₩	X	X	X	ANO	X	ANO	ANO	ANO
UV světlo	Kč	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	ANO	X	X
	₩	X	X	X	ANO	X	ANO	ANO	ANO

Zdroj: Vlastní zpracování, 2023

Výsledek porovnání ochranných prvků bankovek vydávaných ČNB a BoK je zaznamenán v Tabulce č. 1: Porovnání ochranných prvků. Zelená políčka značí přítomnost ochranného prvku na bankovce, červená naopak jeho absenci.

Závěr

Po provedení porovnání ochranných prvků na bankovkách vydávaných Českou národní bankou s bankovkami vydávanými Korejskou centrální bankou vyplynulo, že obě měny využívají ochranné prvky velmi vysoké úrovně, které jsou si v mnoha ohledech podobné, či úplně stejné. Mezi totožné ochranné prvky, které můžeme vidět jak u bankovek ČNB, tak BoK, je vodoznak nebo soutisková značka. Ta při průsvitu světlem u české i korejské bankovky utváří obrazec. U obou typů měn můžeme vidět zvýšenou úroveň zabezpečení, která se navyšuje s nominální hodnotou bankovky.

Hologramy a hologramový proužek patří do skupiny ochranných prvků, které jsou v tomto porovnání k nalezení pouze na korejských bankovkách. Hologramový proužek slouží jako perfektní ukázka toho, jak se úroveň zabezpečení navyšuje s nominální hodnotou, neboť tento ochranný prvek můžeme vidět pouze u nejvyšší korejské bankovky, a to u jihokorejského wonu o hodnotě 50 000 KRW.

Iridiscentní pruh je k vidění na českých bankovkách s nominální hodnotou 1 000 Kč a výš. Jedná se o duhový proužek, který je viditelný při sklonění. Tento duhový proužek zatím na korejských bankovkách nenajdeme. Co ale na korejských bankovkách vidět je, je duhový tisk. Jedná se o speciální tiskovou metodu, při které se přirozeně promíchávají barvy a tvoří tak duhový efekt.

Obě měny neopomněli nevidomé a slabozraké občany a přizpůsobili bankovky jejich potřebám. Bankovky vydávané ČNB a BoK využívají hlubotisk k vytvoření hmatového reliéfu, který, jak už název napovídá, je na bankovce cítit po hmatu. Zjednodušuje tak rozpoznání bankovek. Hlubotisk není využíván pouze pro vytváření hmatového reliéfu, ale slouží i jako ochranný prvek, který je aktivně využíván Korejskou centrální bankou. Hlubotisk je použit na portréty historických osobností a zároveň na obrázky na zadní straně bankovky, společně s názvem banky a všemi nominálními hodnotami, které jsou vyobrazené na bankovce Jeho využití na českých bankovkách je oproti tomu minimální.

Porovnání ochranných prvků českých bankovek s korejskými bankovkami zahrnovalo jak fyzické srovnání s reálnými bankovkami, tak i porovnání pomocí oficiálních webových stránek České národní banky a Bank of Korea. Z výsledků tohoto srovnání vyplývá, že většina těchto ochranných prvků je shodná a dosahuje velmi vysoké úrovně. Některé ochranné prvky, které se nacházejí na korejských bankovkách, by mohly v budoucnu najít uplatnění i u českých bankovek.

Toto porovnání ukazuje, že existuje kontinuální snaha o zlepšování ochranných prvků na bankovkách a inspirace může být čerpána z různých zemí a jejich inovačních přístupů v boji proti padělání.

Seznam použité literatury

SAMUELSON, Paul Anthony a William D. NORDHAUS, 2007. *Ekonomie*: 18. vydání. 19. vyd. Praha: NS Svoboda. ISBN 978-80-205-0590-3.

KUDWEIS, Miloš, 2019. *Sběratelství bankovek: obecná a speciální notafilie*. Praha: Libri. ISBN 978-80-7277-578-1.

SURGA, Leopold, 2012. *ČESKÉ BANKOVKY A MINCE 1993–2012*. Praha: JEROME. ISBN 978-80-903266-9-9.

REVENDA, Zbyněk, Martin MANDEL, Jan KODERA, Petr MUSÍLEK a Petr DVOŘÁK, 2014. *Peněžní ekonomie a bankovníctví*. 5. aktualizované vydání. Praha: MANAGEMENT PRESS. ISBN 978-80-7261-279-6

REVENDA, Zbyněk, 2011. *Centrální bankovníctví*. 3., aktualiz. vyd. Praha: Management Press. ISBN 978-80-7261-230-7.

Ochranné prvky 1000 Kč. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-06-04]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranne-prvky-1000-kc/>

Ochranné prvky 100 Kč. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-06-24]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranne-prvky-100-kc/>

Ochranné prvky 200 Kč. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-06-24]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranne-prvky-200-kc/>

Ochranné prvky 500 Kč. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-06-24]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranne-prvky-500-kc/>

Ochranné prvky 2000 Kč. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-06-24]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranne-prvky-1000-kc/>

Ochranné prvky 5000 Kč. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-06-24]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/ochranne-prvky-5000-kc/>

Security features: 50,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-28]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400172>

The Won-derful History Of Korean Currency. Creatrip [online]. [cit. 2023-07-07]. Dostupné z: <https://www.creatrip.com/en/blog/8619>

PRŮVODCE OCHRANNÝMI PRVKY BANKOVEK. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-05-12].

Dostupné z:

https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/publikace/download/brozura_A5_ochranne_prvky.pdf

South Korea: the world's "best" counterfeiters issue fewer bogus banknotes. Retail Banker International [online]. [cit. 2023-06-16]. Dostupné z:

<https://www.retailbankerinternational.com/news/south-korean-the-worlds-best-counterfeiters-issue-fewer-bogus-banknotes/>

Number of fake banknotes hits record low. The Korea Herald [online]. [cit. 2023-07-18]. Dostupné z: <https://www.koreaherald.com/view.php?ud=20230116000587>

Padělků bankovek výrazně ubylo, padělatelé nejčastěji napodobují tisícikorunu. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-07-19]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/cnb-news/tiskove-zpravy/Padelku-bankovek-vyrazne-ubylo-padelatele-nejcasteji-napodobuji-tisicikorunu/>

Kdo je kdo na našich bankovkách. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-07-20]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/bankovky-a-mince/bankovky/kdo-je-kdo-na-nasich-bankovkach/>

5,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-20]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400174>

1,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-20]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400175>

10,000 won. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-20]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400173>

O společnosti. Státní tiskárna cenin [online]. [cit. 2023-07-21]. Dostupné z: <https://stc.cz/o-spolecnosti/>

50,000 - won note. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-20]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400112>

Funkce PENĚŽ. Finance do života [online]. [cit. 2023-07-16]. Dostupné z: <https://financedozivota.cz/2-funkce-penez/>

Nástroje měnové politiky. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.cnb.cz/cs/menova-politika/mp-nastroje/>

Co je repo sazba? MONETA Money Bank [online]. [cit. 2023-07-13]. Dostupné z: <https://www.moneta.cz/slovník-pojmu/detail/repo-sazba>

Lombardní sazba. Komerční banka [online]. [cit. 2023-07-14]. Dostupné z: <https://www.kb.cz/cs/podpora/slovník/vyrazy-zacinajici-na-l/lombardni-sazba>

Z historie peněz v českých zemích. Český dialog [online]. [cit. 2023-07-02]. Dostupné z: <https://www.cesky-dialog.net/clanek/7309-z-historie-penez-v-ceskych-zemich/>

Česká národní banka (ČNB). Komerční banka [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: [https://www.kb.cz/cs/podpora/slovník/vyrazy-zacinajici-na-c/ceska-narodni-banka-\(cnb\)](https://www.kb.cz/cs/podpora/slovník/vyrazy-zacinajici-na-c/ceska-narodni-banka-(cnb))

MĚNOVÁ POLITIKA ČESKÉ NÁRODNÍ BANKY. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/publikace/download/fact_sheet_mp_2022_cz.pdf

Jak se tisknou bankovky. Idnes [online]. [cit. 2023-07-08]. Dostupné z: https://www.idnes.cz/finance/banky-a-sporeni/jak-se-tisknou-bankovky.A050907_142718_fi_osobni_zal

History. KOMSCO [online]. [cit. 2023-06-24]. Dostupné z: <https://www.komsco.com/eng/contents/93>

LIDÉ A PENÍZE. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-07-21]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/cs/o_cnb/.galleries/publikace/download/expozice_praha_brozura.pdf

O ČNB. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-07-15]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/cs/o_cnb/

Members. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-29]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/eng/main/contents.do?menuNo=400019>

Původ a podstata peněz, funkce peněz. Matouš Havlena Personal Blog [online]. [cit. 2023-07-19]. Dostupné z: <http://www.havlena.net/ekonomie/puvod-a-podstata-penez-funkce-penez/>

Techniky tisku. Státní tiskárna cenin [online]. [cit. 2023-07-19]. Dostupné z: <https://stc.cz/techniky-tisku/>

BANK OF KOREA, A SEVENTY-YEAR HISTORY. Bank of Korea [online]. [cit. 2023-07-24]. Dostupné z: <https://www.bok.or.kr/viewer/skin/doc.html?fn=202012290149546510.pdf&rs=/webview/result/E001760/202012>

Korean Currency: All About Money, Bills, and Coins in the South. 90 Day Korean [online]. [cit. 2023-07-26]. Dostupné z: <https://www.90daykorean.com/study-korean-money/>

Poznej mince a bankovky. Zlatka.in [online]. [cit. 2023-07-11]. Dostupné z: <https://www.zlatka.in/cs/category.php?category=ban>

SURGA, Leopold. ČESKÉ BANKOVKY A MINCE 1993–2012. Česká národní banka [online]. [cit. 2023-07-22]. Dostupné z: https://www.cnb.cz/export/sites/cnb/.galleries/soubory_ke_stazeni/publikace/bankovky_mince_ls.pdf

Seznam obrázků

Obrázek 1: 100 Kč – Přední strana	20
Obrázek 2: 100 Kč – Zadní strana	20
Obrázek 3: 200 Kč – Přední strana	21
Obrázek 4: 200 Kč – Zadní strana	21
Obrázek 5: 500 Kč – Přední strana	22
Obrázek 6: 500 Kč – Zadní strana.....	22
Obrázek 7: 1 000 Kč– Přední strana	23
Obrázek 8: 1 000 Kč – Zadní strana	23
Obrázek 9: 2 000 Kč – Přední strana	24
Obrázek 10: 2 000 Kč – Zadní strana	24
Obrázek 11: 5 000 Kč – Přední strana	25
Obrázek 12: 5 000 Kč – Zadní strana	25
Obrázek 13: 1 000 KRW Přední strana	31
Obrázek 14: 1 000 KRW Zadní strana	32
Obrázek 15: 5 000 KRW Přední strana	32
Obrázek 16: 5 000 KRW Zadní strana	33
Obrázek 17: 10 000 KWR Přední strana	33
Obrázek 18: 10 000 KRW Zadní strana	34
Obrázek 19: 50 000 KRW Přední strana	34
Obrázek 20: 50 000 KRW Zadní strana	35
Obrázek 21: Vodoznak na bankovce hodnoty 1 000 Kč	38
Obrázek 22: Okénkový proužek s mikrotextem	38
Obrázek 23: Barevná vlákna	39
Obrázek 24: Soutisková značka	40
Obrázek 25: Skrytý obrazec	41
Obrázek 26: Proměnlivá barva	41
Obrázek 27: Iridiscentní pruh	42
Obrázek 28: Mikrotext.....	43
Obrázek 29: Optická značka pro nevidomé.....	44
Obrázek 30: Holografický proužek	45
Obrázek 31: Hologram.....	46
Obrázek 32: Okénkový bezpečnostní proužek s mikrotextem.....	46
Obrázek 33: Číslování bankovky – Novel numbering	47
Obrázek 34: Proměnlivá barva	47
Obrázek 35: Vodoznak.....	48
Obrázek 36: Vodoznak typu SPAS	48
Obrázek 37: Vodoznakové pruhy	49
Obrázek 38: Skrytý obrazec na bankovce 50 000 wonů.....	49
Obrázek 39: Okénkový proužek s mikrotextem	50
Obrázek 40: Hlubotisk	50
Obrázek 41: Soutisková značka	51
Obrázek 42: Nekonečný vzor.....	51
Obrázek 43: Duhový tisk.....	52
Obrázek 44: Fluorescenční prvky	52
Obrázek 45: Mikrotext.....	53

Seznam tabulek

Tabulka 1: Porovnání ochranných prvků.....	58
--	----

Evidence výpůjček

Prohlášení:

Dávám svolení k půjčování této bakalářské práce. Uživatel potvrzuje svým podpisem, že bude tuto práci řádně citovat v seznamu použité literatury.

Jméno a příjmení: Natálie Kalašová

V Praze dne: 17.8. 2023

Podpis:

Jméno	Oddělení/Pracoviště	Datum	Podpis